

372.13078

๗๓๖๗

การศึกษาการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร

ปริญญาโท

ของ

คณินัย สุริยาพงษ์

28 พ.ย. 2534

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา

เมษายน 2534

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

174838

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานีพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
เทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(รศ.ชม ภูมิภาค)
..... กรรมการ
(ผศ.สมพร ชมอุดม)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รศ.ชม ภูมิภาค)
..... กรรมการ
(ผศ.สมพร ชมอุดม)
..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผศ.บุญฤทธิ์ คงคาเพชร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานีพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศ. ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ๒๕๓๔ .....

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ชม ภูมิภาค ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมพร ชมอุดม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพโรจน์ เปาใจ และผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญฤทธิ์ คงคาเพชร ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ คุณอำนาจ เตชะสุข คุณสุนันท์ ชันธทอง และคุณวิชัย ยัมฤทธิ์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเมืองพิจิตร ทับคล้อ วังทรายพูน และตะพานหิน รวมทั้งคณะครูอาจารย์ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตรทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณชูชีพ มานวงศ์ คุณสุทธากุล นรรัตน์ คุณสมภาร หุขบา คุณการดี วรรณสาสน์ คุณกฤษณ์ สิทธิศักดิ์ คุณเพียงใจ สุภรัตนวงศ์ คุณศศิพรณ สूरียวางษ์ น้อง ๆ และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

คันสนีย์ สุूरียวางษ์

เมษายน 2534

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
	ความหมายของสื่อการสอน	6
	คุณค่าของการใช้สื่อการสอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา	7
	ประเภทของสื่อการสอน	9
	การเลือกใช้สื่อการสอน	12
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้สื่อการสอน	16
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	21
	การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	21
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	22
	วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	23
	การวิเคราะห์ข้อมูล	23
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	24

4 การวิเคราะห์ข้อมูล	26
ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	26
สภาพส่วนตัวของครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์	26
ความคิดเห็นต่อสื่อการสอน	34
สถานการณ์การใช้สื่อการสอน	35
ปัญหาในการใช้สื่อการสอน	45
ความต้องการในการใช้สื่อการสอน	52
แนวคิดในการพัฒนาการใช้สื่อการสอนในโรงเรียน	57
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	59
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	59
วิธีดำเนินการวิจัย	59
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	60
ข้อเสนอแนะ	65
บรรณานุกรม	66
ภาคผนวก	70
ประวัติย่อของผู้วิจัย	95

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ จำแนกตามเพศ	27
2 แสดงจำนวนครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ จำแนกตามระดับอายุ	28
3 แสดงจำนวนครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ จำแนกตามวุฒิการศึกษา...	29
4 แสดงจำนวนครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ จำแนกตามอายุราชการ...	30
5 แสดงจำนวนครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ จำแนกตามตำแหน่งงาน...	31
6 แสดงจำนวนครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ จำแนกตามจำนวนเวลาที่ ทำการสอนต่อสัปดาห์	32
7 แสดงจำนวนครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ จำแนกตามความรู้และ ประสบการณ์ทางด้านสื่อการสอน	33
8 แสดงจำนวนครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ จำแนกตามความคิดเห็นต่อ สื่อการสอน	34
9 แสดงจำนวนครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ จำแนกตามการฯใช้ สื่อการสอน	35
10 แสดงจำนวนครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ จำแนกตามที่มาของ สื่อการสอน	36
11 แสดงจำนวนครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ จำแนกตามการฯใช้ สื่อการสอนขณะทำการสอน	37
12 การฯใช้สื่อการสอนประเภทสิ่งพิมพ์	38
13 การฯใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุฉายเส้น	39
14 การฯใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุมีทรง	40
15 การฯใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุสด	41

16	การใช้สื่อการสอนประเภทภาพนิ่ง	42
17	การใช้สื่อการสอนประเภทกิจกรรมร่วม	43
18	การใช้สื่อการสอนประเภทภาพยนตร์และโทรทัศน์	44
19	ปัญหาในการใช้สื่อการสอนด้านการเตรียมและจัดหา	45
20	ปัญหาในการใช้สื่อการสอนด้านการเลือกและการใช้	46
21	ปัญหาในการใช้สื่อการสอนด้านคุณภาพ ปริมาณของสื่อการสอนที่มีอยู่	48
22	ปัญหาในการใช้สื่อการสอนด้านการจัดเก็บและการบำรุงรักษา	49
23	ปัญหาในการใช้สื่อการสอนด้านการบริการ	50
24	ความต้องการในการใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุ	52
25	ความต้องการในการใช้สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์	54
26	ความต้องการในการใช้สื่อการสอนประเภทเทคนิคและวิธีการ	55
27	แนวคิดในการพัฒนาการใช้สื่อการสอนในโรงเรียน	57

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรวยประสมการณ์	11

บทนำ

การประถมศึกษาเป็นการศึกษาพื้นฐานเบื้องต้นที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมและการศึกษาต่อ รัฐได้กำหนดว่าเป็นการศึกษาภาคบังคับและเป็นภาระผูกพันของรัฐที่จะต้องดำเนินการให้ประชาชนวัยเรียนได้มีโอกาสศึกษาระดับนี้อย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2531 : 1) โดยจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษา ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 กล่าวไว้ว่า " การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาพื้นฐาน ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ทำงานเป็นและดำรงชีวิตอย่างสงบสุข " (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 21) ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่วางแนวทางเพื่อพัฒนาชีวิตของผู้เรียนให้มีความสุขและอยู่ดีกินดี มีความสำนึกในความเป็นไทย รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีกณการปรับตัวในสังคม เน้นลักษณะนิสัย ขยัน อดทน ซื่อสัตย์ ประหยัดและมีระเบียบวินัยอันเป็นคุณสมบัติพื้นฐาน จุดมุ่งหมายของหลักสูตรก็เพื่อเน้นให้เกิดผลแก่ผู้เรียนโดยตรง ทั้งในด้านความรู้ และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ต้องการให้ผู้เรียนมีชีวิตที่สงบสุข เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ (สุพรชัยเดชสุริยะ. 2526 : 41)

จะเห็นว่าหลักสูตรประถมศึกษา ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 และหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ต่างก็เป็นหลักสูตรเพื่อชีวิต มุ่งที่ตัวผู้เรียนและผู้เรียน

ได้มีความรู้ความสามารถตั้งจุดมุ่งหมายที่วางไว้ สภากาเรียนการสอนจึงมีความสำคัญมากขึ้นทั้งของผู้เรียนและผู้สอน (สุพร ชัยเดชสุริยะ. 2526 : 42) คือครูจะต้องมีบทบาทในการฝึกให้นักเรียนรู้จักคิด แก้ปัญหา สรุปความต่าง ๆ ด้วยตนเองโดยครูจะเป็นผู้คอยกระตุ้น ช่วยเหลือ แนะนำแนวทางให้นักเรียนได้ปฏิบัติหรือศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2521 : 8) การจัดการเรียนการสอนตามแนวของหลักสูตรนี้คือ การที่ครูและนักเรียนร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีเด็กเป็นศูนย์กลางของความสนใจเป็นกิจกรรมของเด็กโดยเด็กและเพื่อเด็ก ครูเป็นผู้ดำเนินการให้กิจกรรมเป็นไปตามแนวทางตามแผนการสอน และคู่มือเสนอแนะไว้ เด็กเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ มากที่สุด (กองวิจัยการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2523 : 1)

ปัจจุบันมีการนำเอาเทคโนโลยีทางการศึกษามาพัฒนาหลักสูตร และการสอนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 หมวด 5 มาตรฐานการศึกษาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการ ข้อที่ 46 ที่กล่าวว่า " ให้จัดสรรวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาดลอดจนคิดหาวิธีการและเทคโนโลยีทางการศึกษา มาใช้ในการศึกษาอย่างเหมาะสมแก่สภาพท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมกันของคุณภาพของการศึกษา ทั้งที่จัดในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน "

นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521 ยังได้มีการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในแผนการสอนและคู่มือครูในรูปแบบของสื่อการเรียน ซึ่งมีทั้งแบบเรียน กิจกรรม อุปกรณ์การสอนและเทคนิควิธีการต่าง ๆ (อดิศักดิ์ เจริญพิทักษ์. 2526 : 41)

การนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษาและการเรียนการสอนนี้ ทำให้การศึกษามีคุณภาพดี เนื่องจากสื่อการสอนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีทางการสอนนั้นจะเป็นพาหนะที่จะนำสารหรือความรู้ไปยังผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ (ชม ภูมิภาค. ม.ป.ป. : 5 - 16) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตลอดจนเทคนิคการเรียนการสอนให้กับเด็กจึงต้องใช้สื่อการสอน โดยมีความเชื่อว่า สื่อการสอนเป็นสิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาของรายวิชาได้รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(กองบรรณาธิการ. 2526 : 5) สื่อการเรียนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก โดยเฉพาะการสอนระดับประถมศึกษา เพราะช่วยให้นักเรียนรู้อะไรได้จากประสบการณ์ตรงและแม้จะเป็นนามธรรม ถ้าเด็กได้เห็นภาพ ได้แสดงความคิดเห็น ได้เข้าร่วมกิจกรรม เด็กก็จะเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้นและจำได้แม่นยำ รู้จักมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การเรียนของเด็กก็จะได้ผลและการสอนของครูก็จะบรรลุวัตถุประสงค์ (ประทีร เทพรานนท์. 2527 : 9) ดังนั้นจึงเป็นการสมควรที่ครูจะได้นำสื่อการเรียนมาช่วย เพื่อให้การเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างแท้จริง

จากการที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร (สพจ.พิจิตร) ได้จัดทำนโยบายแผนพัฒนาการประถมศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2534 ขึ้น ส่วนหนึ่งในแผนพัฒนาการศึกษานับนี้ได้มีการจัดทำโครงการจัดหาสื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เพื่อของบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) ในการจัดซื้อสื่อให้กับโรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียนในสังกัด สพจ.พิจิตร จำนวน 399 โรงเรียน โดยโครงการมีวัตถุประสงค์ 3 ประการดังนี้ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร. 2533 : 58)

1. เพื่อให้โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตรทุกโรงเรียนมีสื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความจำเป็น และสอดคล้องกับหลักสูตร

2. เพื่อให้นักเรียนทุกคนในระดับประถมศึกษา มีสมรรถภาพในทุกด้านตามหลักสูตรที่กำหนด

3. เพื่อให้กลุ่มโรงเรียนผลิตสื่อการเรียนการสอน สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

ด้วยเหตุนี้ สพจ.พิจิตรจึงต้องการข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัย เพื่อที่จะได้จัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนได้ตรงตามความต้องการที่แท้จริง ประกอบกับในเวลาหลายปีที่ผ่านมา ยังไม่มีการวิจัยหรือสำรวจสภาพและความต้องการในการใช้สื่อการเรียนของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในฐานะที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาและ

มีความสนใจ ทาง สปจ.พิจิตรจึงได้มอบหมายให้หาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อสนับสนุนโครงการดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาสถานภาพและความต้องการในการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร เพื่อจะได้นำผลการวิจัยเสนอต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้โรงเรียนมีสื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ช่วยให้การจัดการกระบวนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ทางด้าน

1. สถานภาพ
2. ความต้องการ
3. ปัญหา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลที่ได้จากการวิจัย สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการของบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ในการจัดซื้อสื่อให้กับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร และช่วยให้ผู้บริหารระดับสูงที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้มองเห็นความสำคัญในการใช้สื่อการสอน เพื่อให้การจัดการกระบวนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งเฉพาะครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ทั้ง 6 กลุ่มในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่

งานปีการศึกษา 2533 จากโรงเรียนจำนวน 50 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 300 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายแบบสุ่มหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สื่อการสอน หมายถึง สื่อเชิงวัสดุ (Software) สื่อเชิงอุปกรณ์ (Hardware) และสื่อเชิงวิธีการ (Technique) เป็นตัวกลางที่ช่วยนำและถ่ายทอดความรู้จากครูผู้สอนหรือจากแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้
2. ครู หมายถึง ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดพิจิตร ปีการศึกษา 2533
3. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดพิจิตร

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีเนื้อหาเรียงตามลำดับดังนี้

1. ความหมายของสื่อการสอน
2. คุณค่าของการใช้สื่อการสอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา
3. ประเภทของสื่อการสอน
4. การใช้สื่อการสอน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อการสอน

ความหมายของสื่อการสอน

ความหมายของคำว่าสื่อการสอน ได้มีนักการศึกษาและนักเทคโนโลยีทางการศึกษา ได้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังนี้

สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ตัวกลางที่ช่วยในการนำความรู้จากผู้สอน หรือ แหล่งความรู้ไปยังผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการ (มนตรี แย้มกสิกร. 2526 : 5)

สื่อการสอน คือ อุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็น วัสดุต่าง ๆ เครื่องมือหรือ กิจกรรมที่ครูเลือกมาหรือวางแผนให้รวมเข้ากันเนื้อหาของหลักสูตรวิชาต่าง ๆ อย่าง เหมาะสมกับความต้องการ ระดับชั้น สติปัญญาและความสามารถของนักเรียน เพื่อให้ การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด (สำเภา วรางกูร. 2509 : 38)

ดร.เปรี๊ญ กุมท กล่าวว่ สื่อการสอนหมายถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ใช้เป็นเครื่องมือ หรือช่องทางสำหรับการสอนของครูถึงผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายที่วางไว้เป็นอย่างดี (เปรี๊ญ กุมท. 2518 : 12)

เฮนิค และคนอื่น ๆ กล่าวว่า สื่อการสอนหมายถึงสื่อชนิดใดก็ตามไม่ว่าจะเป็น เทปบันทึกเสียง สไลด์ วิทยุ โทรทัศน์ วิทยุโอ แพนกัม ภาชนะ ฯลฯ ซึ่งบรรจุเนื้อหา ข้อความเกี่ยวกับการเรียนการสอน (Heinich and others. 1982 : 8)

บราวน์ เลวิส และฮาร์เคลรอด ได้กล่าวว่า วัตถุประสงค์ตามที่นอกจากตัวหนังสือโดยตรงซึ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้แล้ว เรียกว่า สื่อการสอนทั้งสิ้น เช่น ของจริง ของล้อแบบ หุ่นจำลอง ภาพยนตร์ โทรทัศน์ ระบบขยายเสียง ภาพกระจก รูปภาพ แผ่นภาพ แผนที่ แพนกัม วัสดุเหล่านี้ไม่เพียงแต่กระตุ้นสติสัมปชัญญะเท่านั้น แต่อาจมีวิธีการที่กว้างขวางออกไป ในการสร้างประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมให้แก่ผู้เรียนอีกด้วย (Brown, Lewis and Harcleroad. 1964 : 20)

ฮาส และแพกเกอร์ ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ว่า สื่อการสอน คือ เครื่องมือที่ช่วยครูในการถ่ายทอดสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นจริง ทักษะ ทศณคติ ความรู้ ความเข้าใจและความซาบซึ้งไปยังผู้เรียนหรือเป็นเครื่องมือประกอบการสอนที่เราสามารถได้ยิน และมองเห็นได้ดีเท่า ๆ กัน (Hass and Packer. 1964 : 11)

จากความหมายของคำว่าสื่อการสอนที่นักการศึกษาและนักเทคโนโลยีทางการศึกษา ต่าง ๆ ให้ความหมายได้ดังนี้คือ สื่อการสอน หมายถึง สื่อเชิงวัสดุ (Software) สื่อเชิงอุปกรณ์ (Hardware) และสื่อเชิงวิธีการ (Technique) เป็นตัวกลางที่ช่วยนำ และถ่ายทอดความรู้จากครูผู้สอนหรือจากแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้

คุณค่าของการใช้สื่อการสอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา

ธรรมชาติของเด็กมักจะไม่ชอบอยู่นิ่ง ๆ ยิ่งเป็นได้ระดับประถมศึกษาด้วยแล้ว เป็นการฝืนใจเป็นอย่างมากที่จะให้นักเรียนนั่งเฉย ๆ แล้วฟังครูพูดเพียงอย่างเดียว ดังนั้น ถ้าครูได้ใช้สื่อการเรียนการสอนประกอบการอธิบาย นักเรียนจะสนใจและเข้าใจเรื่องที่เรียนมากขึ้น (ประพีร์ เทพรานนท์. 2527 : 6)

ครูใช้สื่อการสอนโดยมุ่งหมายดังนี้ (สุพร ชัยเดชสุริยะ. 2527 : 38)

1. สร้างความสนใจและเป็นแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียนมากขึ้น
2. ให้นักเรียนได้เห็นสิ่งที่ป็นรูปธรรม นักเรียนจะได้รับความรู้และประสบการณ์ตรงมากกว่าการพูดโดยไม่เห็นสิ่งใดในเรื่องที่พูดเลย
3. ช่วยให้นักเรียนจดจำสิ่งที่ครูสอนได้รวดเร็วและสามารถจำได้เป็นระยะเวลานาน
4. สามารถนำสิ่งที่ป็นจริงจากแหล่งต่าง ๆ มาสู่ห้องเรียนได้มากขึ้น เช่น รูปภาพ ของจริง ของจำลองต่าง ๆ
5. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจจนบทเรียนได้แจ่มแจ้งมากยิ่งขึ้น
6. ใช้เป็นเครื่องมือ ทบทวน สรุปหรือทำห้วิชาการต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันมากขึ้น
7. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้น เช่น ทำกิจกรรมร่วมกัน บทเรียน
8. นักเรียนรู้สึกสนุกสนานในการเรียน จึงสามารถเรียนรู้ได้เร็วขึ้นเพราะสนใจมากขึ้น พร้อมทั้งจะเรียน จดจำได้แม่นยำ ส่วนครูก็สนุกสนานกับการสอน มีความพร้อมที่จะสอน

จะเห็นได้ว่าการจัดประสบการณ์ในการเรียนให้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสมเพียงใดนั้น สื่อการสอนมีส่วนร่วมอยู่มาก การใช้สื่อการสอนจะมีความสัมพันธ์กับประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ ตา หู จมูก ลิ้นและผิวหนังของผู้เรียน จากการวิจัยพบว่าถ้าการเรียนการสอนใด ๆ ที่ใช้การสัมผัสมากหลายส่วนจะทำให้การเรียนรู้เป็นไปได้ง่าย รวดเร็วน่าสนใจและจดจำมากยิ่งขึ้น ในทางกลับกันถ้าสื่อการสอนใดที่ใช้ประสาทสัมผัสน้อยส่วนก็จะมีลักษณะเป็นนามธรรมมากยิ่งขึ้น

เมื่อครูเห็นด้วยว่าสื่อการสอนเป็นสิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหา ของรายวิชาได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพแล้ว ครูควรเลือก ผลิตและใช้สื่อให้เหมาะสมแก่ผู้เรียนระดับประถมศึกษา การพิจารณาเลือกสื่อต่าง ๆ ก็จะต้องคำนึงถึงว่า ครูจะทำ

อย่างไรจึงจะเลือกสื่อที่มาจากผู้เรียนได้มีการฝึกฝน ได้มีการพัฒนาความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ มีการฝึกฝนให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิจารณ์ เป็นผู้ของตัวเอง มีการฝึกฝนลักษณะนิสัยบางอย่าง ซึ่งจำเป็นที่จะทำให้เขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในภายภาคหน้า (กองบรรณาธิการ. 2526 : 5)

ประเภทของสื่อการสอน

นักวิชาการได้แบ่งประเภทของสื่อการสอนแตกต่างกันออกไป ดังเช่น

เดล (Dale. 1965 : 42 - 43) ได้จัดแบ่งสื่อการเรียนการสอนโดยสร้างเป็นกรวยประสบการณ์ (Cone of Experiences) เพื่อเป็นแนวทางในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างสื่อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ โดยแบ่งเป็น

1. ประสบการณ์ตรง เป็นประสบการณ์ขั้นที่เป็นรูปธรรมมากที่สุด โดยการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์โดยตรงจากของจริง สถานการณ์จริงหรือด้วยการกระทำของตนเอง
2. ประสบการณ์รอง การให้ผู้เรียนเรียนจากสิ่งที่มีใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด ซึ่งอาจเป็นของจำลองหรือสถานการณ์จำลองก็ได้
3. ประสบการณ์ภาพหรือการแสดง เป็นการแสดงบทบาทสมมติหรือการแสดงละคร
4. การสาธิต เป็นการแสดงหรือการกระทำประกอบคำอธิบายเพื่อให้เห็นลำดับขั้นตอนของการกระทำนั้น
5. การศึกษานอกสถานที่ การให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ ภายนอกสถานที่เรียน อาจเป็นการท่องเที่ยว การเยี่ยมชมสถานที่ต่าง ๆ เป็นต้น
6. นิทรรศการ เป็นการจัดแสดงสิ่งของต่าง ๆ การจัดป้ายนิเทศ เพื่อให้สาระประโยชน์และความรู้แก่ผู้ชม

7. โทรทัศน์ โดยใช้ทั้งโทรทัศน์การศึกษาและโทรทัศน์เพื่อการเรียนการสอน เพื่อให้ข้อมูลความรู้แก่ผู้เรียนหรือผู้ชมที่อยู่ที่บ้าน

8. ภาพยนตร์ เป็นภาพเคลื่อนไหวที่บันทึกเรื่องราวเหตุการณ์ลงบนฟิล์ม เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ทั้งภาพและเสียง หรืออาจเป็นเพียงภาพเคลื่อนไหวอย่างเดียวน กรรทีที่เป็นภาพยนตร์เงียบ

9. การบันทึกเสียง วิหุ ภาพนิ่ง การบันทึกเสียงอาจเป็นได้ทั้งงานรูปของ แผ่นเสียงหรือเทปบันทึกเสียง วิหุเป็นสื่อที่จำเพาะเสียง ส่วนภาพนิ่งอาจเป็นรูปภาพ สไลด์

10. ทัศนสัญลักษณ์ เช่น แผนที่ แผนภูมิ แผนสถิติหรือเครื่องหมายต่าง ๆ ซึ่ง เป็นสัญลักษณ์แทนความเป็นจริงของสิ่งต่าง ๆ หรือข้อมูลที่ต้องการให้ผู้เรียนรู้

11. วจนสัญลักษณ์ เป็นประสบการณ์ขั้นที่เป็นนามธรรมมากที่สุด ได้แก่ ตัวหนังสือ ในภาษาเขียนและเสียงของคำพูดในภาษาพูด

จากกรวยประสบการณ์นี้ เดลได้จำแนกสื่อการสอนออกเป็น 3 ประเภท คือ

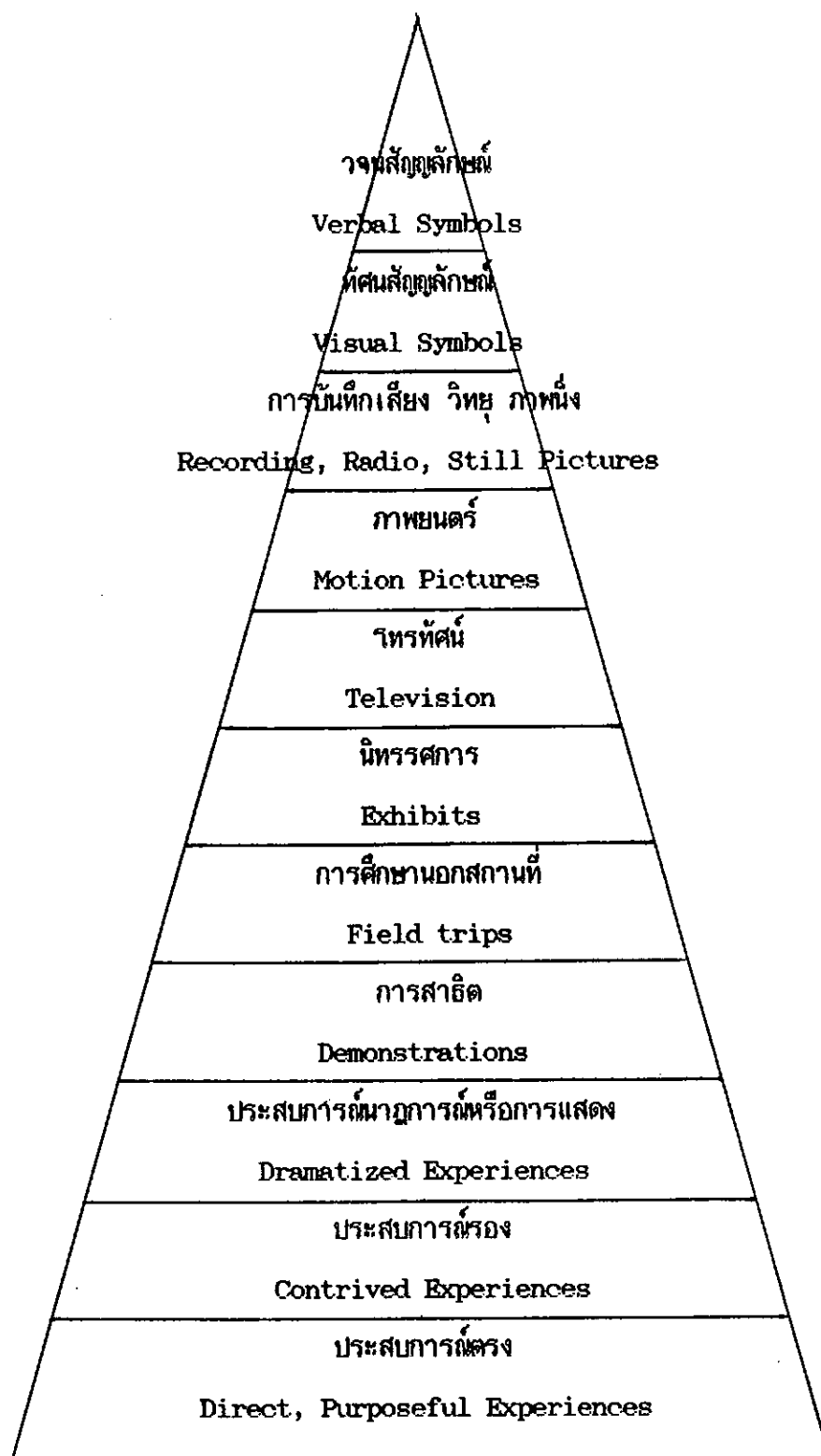
1. สื่อประเภทวัสดุ (Software) หมายถึง สื่อที่เก็บความรู้ด้วยตนเองซึ่ง จำแนกย่อยได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1 วัสดุประเภทที่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยตัวเอง โดยไม่ต้องอาศัย อุปกรณ์อื่นช่วย เช่น แผนที่ ลูกโลก รูปภาพ หุ่นจำลอง ฯลฯ

1.2 วัสดุประเภทที่ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยตนเอง จำเป็นจะต้อง อาศัยอุปกรณ์อื่นช่วย เช่น แผ่นเสียง ฟิล์มภาพยนตร์ สไลด์ ฯลฯ

2. สื่อประเภทอุปกรณ์ (Hardware) หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวผ่านที่ทำให้ข้อมูล หรือความรู้ที่อยู่ภายในวัสดุสามารถถ่ายทอดออกมาใช้หรือเรียนรู้ได้ เช่น เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องเล่นแผ่นเสียง เป็นต้น

3. สื่อประเภทเทคนิคและวิธีการ (Techniques and Methods) หมายถึง สื่อที่มีลักษณะเป็นแนวความคิดหรือรูปแบบขั้นตอนในการเรียนการสอน ซึ่งไม่มีลักษณะเป็น วัสดุหรืออุปกรณ์ แต่ก็สามารถใช้สื่อวัสดุและอุปกรณ์เหล่านั้นมาช่วยในการดำเนินงานได้ เช่น การจัดระบบการสอนแบบจุลภาค การสาธิต เป็นต้น

ภาพประกอบ 1 กรวยประสบการณ์

การใช้สื่อการสอน

ชม ภูมิภาค (ม.ป.ป. : 27 - 30) ได้กล่าวถึงหลักการต่าง ๆ ที่ครูควรจะมีต่อการใช้ในการใช้สื่อการสอน ดังนี้

1. ครูจะต้องเลือกสื่อที่มีคุณภาพดี โดยยึดจุดมุ่งหมายในการสอนที่เด่นชัดถูกต้อง และลักษณะเฉพาะของผู้เรียนกลุ่มนั้น ๆ เป็นฐานในการเลือก หลักการนี้เป็นหลักการแห่งการเลือก (Principle of Selection)

2. ก่อนที่จะนำเสนอสื่อ จะต้องมีการสร้างความพร้อมให้แก่ผู้เรียนอย่างเพียงพอ เป็นหลักการที่เรียกว่า หลักแห่งความพร้อม (Principle of Readiness)

3. รายละเอียดทั้งหลายอันเกี่ยวกับภาวะความสะอาดทางกายภาพ และภาวะของการใช้สื่อ ต้องนำมาเกี่ยวพันกัน เพื่อให้ครูสามารถจัดการที่จะให้การใช้วัสดุและเครื่องมืออย่างปลอดภัยและประหยัดเวลา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีความตั้งใจอย่างดี หลักการนี้เรียกว่า หลักการควบคุม (Principle of Control)

4. ครูจะต้องแนะนำนักเรียนให้รู้จักมีปฏิริยาและการกระทำที่เหมาะสมต่อการใช้สื่อ นั่นคือ การแนะนำนักเรียนให้เกิดการกระทำสนองตอบที่เหมาะสม เป็นหลักการที่เรียกว่า Principle of Action

5. ครูจะต้องมีการประเมินผลทั้งในตัวสื่อเองและเทคนิคการใช้สื่อของครูตรวจประเมินผลความเหมาะสมของสื่อและเทคนิคที่ใช้กับสื่อ นั้น หลักการนี้เรียกว่า Principle of Evaluation

ทศพร ดำรงรัตน์ (2528 : 7 - 8) กล่าวว่า การนำสื่อไปใช้ก็เป็นเทคนิคอย่างหนึ่งที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย เพื่อเป็นแนวทาง จึงขอแยกเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. เลือกใช้สื่อที่มีคุณภาพดี โดยยึดจุดมุ่งหมายของการสอน มีระดับความยากง่ายเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน

2. เลือกสื่อมาใช้ให้ตรงกับบทเรียน และชบวนการเรียนการสอน

3. ก่อนใช้สื่อในขบวนการเรียนการสอนทุกครั้ง ครูควรทดลองใช้สื่อนั้นเสียก่อน จนแน่ใจว่า สามารถใช้ได้ถูกต้อง และได้ผลดี จึงนำไปใช้

4. ก่อนจะเสนอสื่อ จะต้องมีการสร้างความพร้อมให้แก่ผู้เรียนอย่างเพียงพอ เพื่อให้นักเรียนเกิดความพร้อมอย่างจริงจัง

5. ไม่ควรใช้สื่อหลายอย่างเกินความจำเป็น การใช้สื่อเสริมสื่อ (Multimedia) ที่เหมาะสมจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่ถ่ายทอดดีขึ้น

6. ครูจะต้องแนะนำนักเรียนให้รู้จักมีปฏิกริยา และการกระทำที่เหมาะสมต่อการใช้สื่อ เพื่อให้นักเรียนมีการตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ และมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน

7. ครูควรหาโอกาสใช้สื่อการสอนในการฝึกทักษะทางภาษาทั้งในด้านการเขียน การอ่าน และพูดให้แก่เด็ก

8. หลังจากใช้เสร็จแล้วควรประเมิน ทั้งตัวสื่อและเทคนิคการใช้สื่อเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

มนตรี แย้มกสิกร (2526 : 93) กล่าวว่า การใช้สื่อการสอนอย่างมีระบบนั้น ควรจะทำตามขั้นตอน 3 ขั้นตอนที่สำคัญ คือ

1. ขั้นวางแผน
2. ขั้นดำเนินการใช้สื่อ
3. ขั้นประเมินผล

1. ขั้นวางแผน

ขั้นวางแผนมีภารกิจที่ต้องกระทำ คือ

1. วิเคราะห์เนื้อหา และกำหนดเป้าหมายของการเรียนการสอนว่า จุดมุ่งหมายเนื้อหาที่จะสอนแก่ผู้เรียน คืออะไร และเมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอนแล้ว ผู้เรียนจะต้องแสดงพฤติกรรมอะไรออกมาบ้าง

2. ต้องพิจารณาว่าจะใช้สื่อในขั้นตอนใดของการเรียนการสอน

- ได้รับความสนใจ
- นำเข้าสู่บทเรียน
- ประกอบกับสื่ออื่นในการสอนบทเรียน
- ทบทวนบทเรียน
- สรุปบทเรียน
- ทดสอบความรู้ของนักเรียน

3. วิเคราะห์ตัวผู้เรียน ซึ่งครูผู้สอนควรจะทราบข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน

4 ประการ คือ

- ความสามารถทางสติปัญญา
- อัตราการเรียนรู้
- ประสบการณ์เดิม ทักษะเดิม

4. เลือกสื่อ ผู้สอนต้องเลือกสื่อตามคุณสมบัติที่ดีของสื่อแต่ละประเภท

5. ความพยายามเลือกใช้ขั้นลักษณะสื่อประสม (Multimedia) คือ ใช้สื่อตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไป ให้เสริมซึ่งกันและกัน จะได้ผลดีกว่าการใช้สื่อเพียงอย่างเดียวหรือใช้สื่อซ้ำกัน

6. ศึกษาทดลองใช้สื่อนั้นก่อน เพื่อจะได้ทราบขั้นตอนและรายละเอียดของขั้นตอนการทดลองทั้งอาจพบปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นได้ก่อนใช้จริง

7. เตรียมตัวครูให้พร้อม ทั้งความรู้ และทักษะการใช้

8. เตรียมห้องเรียนให้พร้อม เช่น

- เตรียมที่แขวนภาพ ที่ติดภาพ
- จัดโต๊ะ จัดห้อง
- เตรียมอุปกรณ์อื่น ๆ เช่น จอ สายไฟ เครื่องฉาย ฯลฯ
- พิจารณาด้านแสงสว่าง การระบายอากาศ ที่นั่ง

9. เตรียมสื่อ หรืออุปกรณ์เสริมอื่น ๆ ตามหลักการสื่อประสม

10. เตรียมผู้เรียนให้พร้อม ทั้งในด้านความสนใจ การปูพื้นฐานการนำเข้าสู่บทเรียนก่อนนำเข้าสู่เนื้อเรื่อง เตรียมคำถาม เตรียมกิจกรรม หรือผู้เรียนต้องเตรียมสิ่งของอะไรบ้าง

2. ขั้นตอนการนำเข้าสู่

ขั้นการนำเข้าสู่สิ่งที่ครูควรปฏิบัติ คือ

1. ก่อนนำเข้าสู่ครูควรชี้ให้เห็นจุดสำคัญ หรือควรบอกจุดมุ่งหมายของการนำเข้าสู่
นั้น

2. การเสนอเนื้อหาไม่ควรรีบ หรือเร็วเกินไป

- การสาธิต ผู้เรียนมองเห็นทั่วถึงหรือไม่
- ประเภทการฉายภาพความสว่างควรเพียงพอ
- บรรยาย หรืออธิบายให้ชัดเจน

3. ควรเสนอสื่อเฉพาะเวลาๆ เช่น การปิด การบัง การทยอยออกมาตามขั้นตอน จะทำให้น่าสนใจ

3. ขั้นการประเมินผล

งานการประเมินผลการนำเข้าสู่สิ่งนั้นสิ่งที่ครูประเมินควรประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. การประเมินการวางแผนการนำเข้าสู่ ว่าสิ่งที่ได้ดำเนินการนั้นเป็นไปตามแผนหรือไม่

2. การประเมินกระบวนการนำเข้าสู่ โดยประเมินว่าการนำเข้าสู่มีปัญหาอะไรหรือไม่ ขัดข้องอย่างไร มีสาเหตุมาจากอะไร มีการเตรียมการป้องกันหรือไม่ ดำเนินการเป็นไปตามขั้นตอนการนำเข้าสู่หรือไม่

3. การประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการนำเข้าสู่ ซึ่งมักจะเกิดขึ้นกับนักเรียนว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเกณฑ์ที่วางไว้หรือไม่

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน จะกล่าวเฉพาะงานวิจัยที่เกี่ยวกับระดับชั้นประถมศึกษาเท่านั้น งานวิจัยเรื่องแรกนี้เป็นงานวิจัยของนิพนธ์ ศุขปรีดี (2512 : 88) ได้ศึกษาสภาพเกี่ยวกับการผลิตและการใช้วัสดุทัศนวัสดุ ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประจำปีการศึกษา 2511 พบว่าปัญหาในการใช้วัสดุทัศนวัสดุของครูมีดังต่อไปนี้

1. ขาดผู้แนะนำในการใช้วัสดุทัศนวัสดุ
2. ไม่สามารถหาวัสดุได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย
3. ขาดความรู้ ประสบการณ์ในการใช้วัสดุทัศนวัสดุ
4. ทางโรงเรียนมีวัสดุทัศนวัสดุน้อย
5. ชั้นเรียนมีจำนวนนักเรียนมากเกินไป
6. ไม่มีเวลาเตรียมตัวก่อนใช้วัสดุทัศนวัสดุ
7. มีความลำบากในการคุมชั้นขณะที่ใช้วัสดุทัศนวัสดุ

สันต์ วรศิริ (2514 : 99) ได้ศึกษาสภาพเกี่ยวกับการผลิตและการใช้วัสดุทัศนวัสดุของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ในจังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2513 ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏว่า ครูส่วนมากใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น นำมาผลิตวัสดุทัศนวัสดุขึ้นเอง แต่ผลิตได้น้อยเพราะขาดผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือ ขาดเงินซื้อวัสดุที่ใช้ผลิตและไม่มีเครื่องมือเพียงพอในการผลิต ส่วนการใช้วัสดุทัศนวัสดุประกอบการสอนนั้น ครูมักใช้อธิบายเนื้อหาบทเรียน โดยไม่เร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจก่อน ทั้งนี้เพราะครูขาดผู้แนะนำให้ช่วยเหลือ และไม่สามารถหาวัสดุทัศนวัสดุที่ต้องการได้ เนื่องจากทางโรงเรียนมีวัสดุทัศนวัสดุน้อย

ธีระศักดิ์ ลิขิตวัฒนเศรษฐ (2517 : 70 - 84) ได้วิจัยเกี่ยวกับการผลิตและการใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลาย จังหวัดราชบุรี พบว่าครูส่วนใหญ่ผลิตสื่อการสอนขึ้นใช้เองส่วนมากเป็นของง่าย ๆ เช่น รูปภาพ บัตรคำ แผนภูมิ

ขอใช้เงินส่วนตัวซื้อหามากกว่าใช้เงินของโรงเรียน เพราะสะดวก และโรงเรียนไม่ค่อยมีสื่อการสอนให้ใช้

นอกจากนี้ครูส่วนใหญ่ต้องการทราบแหล่งบริการสื่อและปัญหาที่สำคัญคือ โรงเรียนขาดเงินซื้อวัสดุอุปกรณ์

เรื่องการสอนส่วนใหญ่มีการเตรียมการสอน และเลือกใช้สื่อให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย การอธิบายบรรยายก็ใช้สื่อการสอนประกอบ และใช้สื่อนั้นมาช่วยเน้นย้ำด้วย

ความต้องการของครู ครูต้องการให้โรงเรียนจัดหาสื่อการเรียนการสอนมาให้เพียงพอ มีผู้คอยแนะนำในการผลิตการใช้และควรตั้งศูนย์วัสดุทัศนศึกษาขึ้นในโรงเรียน

เต็มสิทธิ์ สงค์ทอง (2517 : 95) ได้ศึกษาสภาพภาพของบริการวัสดุทัศนศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย จังหวัดอุทัยธานี ได้ผลดังนี้

1. โรงเรียนส่วนมากมีสื่อการสอนน้อย ไม่พอ
2. ครูยังขาดความรู้ในการผลิต และการใช้สื่อ
3. ครู และครูใหญ่มีความคิดในการที่จะให้มีการพัฒนาวัสดุอุปกรณ์
4. ครูมีปัญหาหลายประการ เช่น ขาดงบประมาณ ขาดความรู้ ขาดผู้สนับสนุน
5. วัสดุท้องถิ่นที่นำมาใช้ในการผลิตสื่อการสอนได้มีจำนวนน้อยลง

บุญทัศน์ หุนคำ (2517 : 176) ได้วิจัยเกี่ยวกับการผลิต และการใช้วัสดุทัศนอุปกรณ์ของครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

ด้านการใช้สื่อการสอน

1. สื่อ ของจริง บัตรคำ ของตัวอย่าง แผ่นภาพ ภาพชุด แผนที่ ใช้มากที่สุด และรองลงมาตามลำดับ

2. อุปกรณ์ที่โรงเรียนมีมากที่สุด และรองลงมาตามลำดับ คือ

2.1 แผ่นภาพ ภาพชุด แผ่นเสียง

2.2 เครื่องรับวิทยุ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องเล่นแผ่นเสียง

กล้องจุลทัศน์

3. การใช้สื่อการสอน

3.1 ครูมีความรู้เรื่องวัสดุต้นอุปกรณ์น้อย

3.2 สื่อบางชนิดใช้ยาก

3.3 ครูขาดความรู้ และประสบการณ์ในการใช้สื่อต่าง ๆ

3.4 สื่อการสอนไม่พอใช้

แจ่มจันทร์ ปรีชาวิชัย (2522 : ง - ฉ) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการสื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรีในการใช้หลักสูตร พ.ศ. 2521 พบว่า ครูส่วนมากนำวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่นมาเป็นสื่อการสอนโดยยึดเนื้อหา แผนการสอน คู่มือครูและความประหยัดเป็นเกณฑ์ในการเตรียม และผลิตสื่อ ครูใช้สื่อการสอนมากในกลุ่มวิชาทักษะและกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เกี่ยวกับปัญหาในการผลิตสื่อการสอนพบว่า ครูไม่มีเวลาในการผลิตสื่อการสอน เนื่องจากมีชั่วโมงการสอนมากขาดงบประมาณและเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการผลิต ครูส่วนมากต้องการให้กรมวิชาการหรือหน่วยงานต้นสังกัดจัดทำสื่อการสอนบางชนิดที่โรงเรียนจัดทำไม่ได้ ให้โอกาสครูทุกคนเสนอความคิดเห็นและความต้องการในการใช้สื่อการสอน จัดให้มีเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาในการใช้สื่อการสอน ต้องการการสนับสนุนจากผู้บริหาร ตลอดจนต้องการให้มีการจัดสรรงบประมาณด้านสื่อการสอนให้ นอกจากนี้ครูยังต้องการให้มีศูนย์สื่อการสอนของโรงเรียน และต้องการให้มีการจัดหาวัสดุสิ้นเปลือง เครื่องมือและห้องผลิตสื่อการสอนด้วย

ประสงค์ พิมพ์ (2529 : 46 - 47) ได้ศึกษาปัญหาการผลิต และการใช้สื่อการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ได้ผลดังนี้

1. ปัญหาการผลิตสื่อการสอน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ ครูมีภาระงานการสอนมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อ โรงเรียนขาดงบประมาณสนับสนุนการผลิต หรือเครื่องมือการผลิตไม่เพียงพอ ขาดผู้นำในการผลิต ครูขาดความรู้ ขาดทักษะ และประสบการณ์ในการผลิตสื่อ

2. ปัญหาในการใช้สื่อการสอน พบว่า ครูไม่มีเวลาเตรียมการใช้สื่อการสอน มีนักเรียนมากเกินไป ไม่เหมาะกับการใช้สื่อ โรงเรียนมีสื่อการสอนน้อยไม่เพียงพอต่อการใช้ และหาสื่อที่ตรงจุดมุ่งหมายได้ยาก

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการผลิตสื่อการสอน ข้อเสนออันดับแรกของครู ได้แก่ ครูต้องการให้มีผู้ช่วยผลิตสื่อการสอน

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการผลิตสื่อการสอน ครูมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนควรมีฝ่ายซ่อมบำรุงสื่อการสอน โดยเฉพาะการจัดให้มีวารสารสิ่งพิมพ์ที่ให้ความรู้ด้านข่าวสารการใช้สื่อ จัดให้มีการแนะนำสื่อหรือเทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ ๆ ต้องการให้มีหน่วยบริการ และให้ความสะดวกในการใช้สื่อการสอน

วีระกิตติ์ ลายทองสุก (2532 : 58 - 61) ได้ศึกษาสภาพและความต้องการในการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ครูเห็นว่าสื่อการสอนเป็นสิ่งจำเป็นเพราะช่วยให้การสอนได้ผลดี และทำให้นักเรียนเข้าใจสิ่งที่เรียนได้เป็นอย่างดี

2. ครูส่วนมากใช้สื่อการสอนที่ผลิตขึ้นด้วยตนเอง และใช้เป็นครั้งคราว สื่อที่ใช้มาก ได้แก่ หนังสือแบบเรียน กระดานดำ และการสาธิต

3. ครูหาสื่อที่ตรงจุดมุ่งหมายในการสอนได้ยาก ครูขาดความรู้ในการใช้สื่อการสอน โรงเรียนมีสื่อการสอนน้อยไม่เพียงพอต่อการใช้

4. ครูมีความต้องการในการใช้สื่อการสอนอยู่ในระดับมาก สื่อการสอนที่ครูต้องการมากที่สุด คือ ของจริง เครื่องวีดิโอและชุดการสอน

5. ครูมีความต้องการให้มีการอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน ต้องการวารสารหรือสิ่งพิมพ์ที่ให้ความรู้ด้านข่าวสาร แนะนำการใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีทางการศึกษา

6. ครูต้องการให้ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมในการใช้สื่อการสอน ต้องการให้มีหน่วยบริการสื่อการสอน

จากการได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาทำให้ทราบถึงการใช้สื่อการสอน ซึ่งส่วนใหญ่จะมีปัญหาทางด้าน การผลิตและการใช้สื่อการสอน แต่อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันปัญหาเหล่านี้อาจเปลี่ยนแปลงไป จึงควรจะได้ศึกษาถึงการใช้สื่อการสอนในด้านต่าง ๆ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับ ดังนี้

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูวิชาการประจำกลุ่ม ประสภารณ์ 6 กลุ่ม จากจำนวนโรงเรียน 50 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 300 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายแบบสุ่มหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ซึ่งมีขั้นตอนในการสุ่มดังนี้

1. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ประกอบด้วย 8 สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ ทำการเลือกสุ่มอย่างง่ายมา 50 เบอร์เซนต์ ได้ทั้งสิ้น 4 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ คือ

- 1.1 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทับคล้อ มี 5 กลุ่มโรงเรียน
  - 1.2 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอตะพานหิน มี 6 กลุ่มโรงเรียน
  - 1.3 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวังทรายพูน มี 4 กลุ่มโรงเรียน
  - 1.4 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองพิจิตร มี 10 กลุ่มโรงเรียน
- จากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ 4 อำเภอ ได้กลุ่มโรงเรียนทั้งสิ้น

25 กลุ่มโรงเรียน เพื่อทำการสุ่มโรงเรียนต่อไป

2. เลือกโรงเรียนด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย โดยสุ่มมากลุ่มละ 2 โรงเรียน ได้โรงเรียนทั้งสิ้น 50 โรงเรียน

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ 6 กลุ่ม คือ

3.1 กลุ่มทักษะคณิตศาสตร์

3.2 กลุ่มทักษะภาษาไทย

3.3 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

3.4 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

3.5 กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

3.6 กลุ่มประสบการณ์พิเศษ

ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในปีการศึกษา 2533 ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร จากโรงเรียนในข้อ 2 รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 300 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้

1.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ รวมทั้งแบบสอบถามจากงานวิจัยของผู้ที่เคยทำมาแล้ว เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

1.2 นำข้อมูลเบื้องต้นที่ได้จากการค้นคว้า มาสร้างเป็นแบบสอบถามขึ้น

1.3 นำเสนอแบบสอบถามต่อกรรมการ และผู้เชี่ยวชาญทางประถมศึกษา เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์

1.4 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข

1.5 นำแบบสอบถามไปให้ครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ประมาณ 5 - 10 คน ร่วมศึกษาแง่มุมต่าง ๆ เพื่อเพิ่มเติมหรือปรับปรุงแบบสอบถาม

1.6 วิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. ลักษณะของแบบสอบถาม แบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลในครั้งนี้ แบ่งเป็น

ตอนที่ 1 สภาส่วนตัวของผู้สอน แบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์การใช้สื่อการสอน ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ และมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการใช้สื่อการสอน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

3. วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากโรงเรียนในสังกัดจำนวน 50 โรงเรียน

2. นำแบบสอบถามและจดหมายขอความร่วมมือไปติดต่อ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในการส่งแบบสอบถามไปให้โรงเรียนและรวบรวมแบบสอบถามจากโรงเรียน

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม จากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ด้วยตนเอง จากนั้นนำแบบสอบถามที่กรอกแล้วมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับมาวิเคราะห์เป็นชั้น ๆ ดังนี้

1. นำข้อมูลในแบบสอบถามมาแยกตามรายการต่าง ๆ และกรอกลงตาราง

2. วิเคราะห์ความถี่ของรายการต่าง ๆ ใช้วิธีทางสถิติด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)

3. วิธีกำหนดน้ำหนักคะแนน (Weighting) ดำเนินการดังนี้
มากที่สุด 5 คะแนน

มาก	4 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน
น้อย	2 คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน

4. กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูลที่เป็นค่าเฉลี่ยดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	แปลความ
4.51 - 5.00	มากที่สุด
3.51 - 4.50	มาก
2.51 - 3.50	ปานกลาง
1.51 - 2.50	น้อย
1.00 - 1.50	น้อยที่สุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 หาค่าร้อยละ (Percentage)

$$\text{ร้อยละของรายการใด ๆ} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

5.2 หาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์: 2530 : 41)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

Σx แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

5.3 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ใช้สูตร (ชูศรี
วงศ์รัตน์ : 2530 : 74)

$$S = \frac{N \Sigma f x^2 - (\Sigma f x)^2}{N (N-1)}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

f แทน ความถี่ของคะแนน

Σx แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

Σx^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง
2. สภาพส่วนตัวของครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์
3. ความคิดเห็นต่อสื่อการสอน
4. สถานภาพการใช้สื่อการสอน
5. ปัญหาในการใช้สื่อการสอน
6. ความต้องการในการใช้สื่อการสอน
7. แนวคิดในการพัฒนาการใช้สื่อการสอน

1. ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ได้แก่ ครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ ทั้ง 6 กลุ่ม ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร จำนวน 300 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายแบบสุ่มหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) โดยได้แจกแบบสอบถามจำนวน 300 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนมาและใช้เป็นข้อมูลได้ จำนวน 264 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88 สามารถถือว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างที่จะนำมาทำการวิจัยได้

2. สภาพส่วนตัวของครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์

จำแนกเป็นด้าน เพศ, อายุ, วุฒิทางการศึกษา, อายุราชการ, ตำแหน่งงาน เวลาที่ทำการสอนต่อสัปดาห์, ความรู้และประสบการณ์ทางด้านสื่อการสอน

ตาราง 1 แสดงจำนวนครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	127	48.1
หญิง	137	51.9
รวม	264	100

จากตาราง 1 แสดงว่าครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 51.9 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 48.1

ตาราง 2 แสดงจำนวนครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 30 ปี	22	8.3
31 - 40 ปี	172	65.2
41 - 50 ปี	57	21.6
51 ปีขึ้นไป	13	4.9
รวม	264	100

จากตาราง 2 แสดงว่าครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 65.2 รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.6 และอายุไม่เกิน 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.3 ส่วนที่มีจำนวนน้อยที่สุดมีอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.9

ตาราง 3 แสดงจำนวนครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา

วุฒิทางการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	52	19.7
ปริญญาตรี	212	80.3
ปริญญาโท	-	-
สูงกว่าปริญญาโท	-	-
รวม	264	100

จากตาราง 3 แสดงว่าครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ส่วนใหญ่ มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 80.3 รองลงมา มีวุฒิทางการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 19.7

ตาราง 4 แสดงจำนวนครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์จำแนกตามอายุราชการ

อายุราชการ	จำนวน	ร้อยละ
1 - 5 ปี	6	2.3
6 - 10 ปี	58	22.0
11 - 15 ปี	95	36.0
16 ปีขึ้นไป	105	39.8
รวม	264	100

จากตาราง 4 แสดงว่าครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ส่วนใหญ่อายุราชการตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 39.8 รองลงมาคืออายุราชการระหว่าง 11 - 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 36 และอายุราชการระหว่าง 6 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 22 ส่วนที่มีจำนวนน้อยที่สุดคืออายุราชการระหว่าง 1 - 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.3

ตาราง 5 แสดงจำนวนครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์จำแนกตามตำแหน่งงาน

ตำแหน่งงานครูวิชาการประจำกลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
ทักษะคณิตศาสตร์	60	22.7
ทักษะภาษาไทย	44	16.7
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	49	18.6
สร้างเสริมลักษณะนิสัย	41	15.5
การทำงานและพื้นฐานอาชีพ	35	13.3
ประสบการณ์พิเศษ	35	13.3
รวม	264	100

จากตาราง 5 แสดงว่า ครูวิชาการประจำกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.7 รองลงมาเป็นครูวิชาการประจำกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต คิดเป็นร้อยละ 18.6 ส่วนครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ที่มีจำนวนน้อยที่สุดได้แก่ครูวิชาการประจำกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ และครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์พิเศษ คิดเป็นร้อยละ 13.3

ตาราง 6 แสดงจำนวนครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์จำแนกตามจำนวนเวลาที่ทำ
การสอนต่อสัปดาห์

จำนวนเวลาที่ทำการสอนต่อสัปดาห์	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 8 ชั่วโมง	13	4.9
9 - 15 ชั่วโมง	40	15.2
16 - 22 ชั่วโมง	94	35.6
มากกว่า 22 ชั่วโมง	117	44.3
รวม	264	100

จากตาราง 6 แสดงว่าครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ส่วนใหญ่ทำการสอน
ต่อสัปดาห์ มากกว่า 22 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 44.3 รองลงมาทำการสอนต่อสัปดาห์
ระหว่าง 16 - 22 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 35.6 และทำการสอนต่อสัปดาห์ระหว่าง
9 - 15 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 15.2 ส่วนที่มีน้อยที่สุด ทำการสอนต่อสัปดาห์น้อยกว่า
8 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 4.9

ตาราง 7 แสดงจำนวนครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์จำแนกตามความรู้และประสบการณ์
ทางด้านสื่อการสอน

ความรู้และประสบการณ์ทางด้านสื่อการสอน *	จำนวน	ร้อยละ
เรียนจบทางสาขานี้โดยตรง	22	8.3
เคยเรียนมาบางวิชาในสถาบันการศึกษา	154	58.3
เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน	181	68.6
เคยศึกษาค้นคว้าจากตำรา หนังสือและเอกสารต่าง ๆ	169	64.0
ฝึกการใช้สื่อการสอนด้วยตนเอง	142	53.8
เคยเห็นการใช้สื่อการสอนของผู้อื่น	133	50.4
ไม่มีความรู้เกี่ยวกับสื่อการสอนเลย	4	1.5

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 7 แสดงว่าครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 68.6 รองลงมาเคยศึกษาค้นคว้าจากตำรา หนังสือและเอกสารต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 64 และเคยเรียนมาบางวิชาในสถาบันการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 58.3 ส่วนที่มีจำนวนน้อยที่สุด ไม่มีความรู้เกี่ยวกับสื่อการสอนเลย คิดเป็นร้อยละ 1.5

3. ความคิดเห็นต่อสื่อการสอน

ตาราง 8 แสดงจำนวนครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์จำแนกตามความคิดเห็นต่อสื่อการสอน

ความคิดเห็นต่อสื่อการสอน *	จำนวน	ร้อยละ
เป็นสิ่งจำเป็นเพราะช่วยฯให้การสอนได้ผลดี	242	91.7
ทำให้นักเรียนเข้าใจสิ่งที่เรียนได้เป็นอย่างดี	237	89.8
เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการเรียน		
พอสมควร	152	57.6
มีประโยชน์ แต่ไม่ค่อยได้ใช้เพราะขาดสิ่งเอื้ออำนวย	116	43.9
เสียเวลาในการจัดเตรียมอุปกรณ์	13	4.9
การไม่ใช้สื่อการสอนให้ผลดีกว่า	2	0.8
อื่น ๆ	-	-

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 8 แสดงว่าครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า สื่อการสอนเป็นสิ่งจำเป็นเพราะช่วยฯให้การสอนได้ผลดี คิดเป็นร้อยละ 91.7 รองลงมามีความคิดเห็นว่า สื่อการสอนทำให้นักเรียนเข้าใจสิ่งที่เรียนได้เป็นอย่างดี คิดเป็นร้อยละ 89.8 และมีความคิดเห็นว่า สื่อการสอนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการเรียนพอสมควร คิดเป็นร้อยละ 57.6 ส่วนที่มีจำนวนน้อยที่สุดมีความคิดเห็นว่า การไม่ใช้สื่อการสอนให้ผลดีกว่า คิดเป็นร้อยละ 0.8

4. สถานภาพการใช้สื่อการสอน

ตาราง 9 แสดงจำนวนครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์จำแนกตามการใช้สื่อการสอน

การใช้สื่อการสอน	จำนวน	ร้อยละ
ใช้บ่อยครั้ง	73	27.7
ใช้ทุกบทเรียน	31	11.7
ใช้เป็นบางครั้ง	159	60.2
ไม่ใช้เลย	1	0.4
รวม	264	100

จากตาราง 9 แสดงว่าครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ส่วนใหญ่ใช้สื่อการสอนเป็นบางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 60.2 รองลงมาใช้สื่อการสอนบ่อยครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.7 และใช้สื่อการสอนทุกบทเรียน คิดเป็นร้อยละ 11.7 ส่วนที่มีจำนวนน้อยที่สุด ไม่ใช้สื่อการสอนประกอบการสอนเลย คิดเป็นร้อยละ 0.4

ตาราง 10 แสดงจำนวนครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์จำแนกตามที่มาของ
สื่อการสอน

สื่อการสอนได้มาจาก *	จำนวน	ร้อยละ
ผลิตขึ้นด้วยตนเอง	203	76.9
ฯใช้เงินส่วนตัวซื้อ	126	47.7
โรงเรียนจัดหาให้	215	81.4
ช่วยกันผลิตร่วมกับนักเรียน	113	42.8
ฯให้นักเรียนช่วยกันหา	81	30.7
ขอยืมจากเพื่อนครูในโรงเรียน	43	16.3
ขอยืมจากศูนย์วิชาการกลุ่ม	128	48.5
ได้มาจากหน่วยงานอื่น ๆ	25	9.5

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 10 แสดงว่าครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ ส่วนใหญ่ได้สื่อ
การสอนโดยโรงเรียนจัดหาให้ คิดเป็นร้อยละ 81.4 รองลงมาผลิตสื่อขึ้นมาจากด้วยตนเอง
คิดเป็นร้อยละ 76.9 และขอยืมจากศูนย์วิชาการกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 48.5 ส่วนที่มี
จำนวนน้อยที่สุด ได้มาจากหน่วยงานอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 9.5

ตาราง 11 แสดงจำนวนครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์จำแนกตามการใช้สื่อการสอน
ขณะทำการสอน

การใช้สื่อการสอนขณะทำการสอน	จำนวน	ร้อยละ
ดำเนินการด้วยตนเอง	183	69.3
เพื่อนครูช่วยดำเนินการ	13	4.9
นักเรียนช่วยดำเนินการ	68	25.8
อื่น ๆ	-	-
รวม	264	100

จากตาราง 11 แสดงว่าครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ส่วนใหญ่ดำเนินการด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 69.3 รองลงมาให้นักเรียนช่วยดำเนินการ คิดเป็นร้อยละ 25.8 และเพื่อนครูช่วยดำเนินการน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.9

ตาราง 12 การใช้สื่อการสอนประเภทสิ่งพิมพ์

ประเภทสิ่งพิมพ์	$\bar{X}$	S	ลำดับที่
1. หนังสือแบบเรียน	4.54	0.76	1
2. หนังสืออ้างอิง	2.63	1.11	3
3. หนังสือพิมพ์	2.74	0.97	2
4. วารสาร	2.45	1.07	4
เฉลี่ย	3.09	0.98	-

จากตาราง 12 แสดงว่า สื่อการสอนประเภทสิ่งพิมพ์ที่นิยมใช้กันมาก คือ หนังสือแบบเรียน ($\bar{X} = 4.54$) รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 2.74$) และหนังสืออ้างอิง ($\bar{X} = 2.63$) ส่วนสื่อการสอนประเภทสิ่งพิมพ์ที่ใช้น้อยคือ วารสาร ($\bar{X} = 2.45$)

การใช้สื่อการสอนประเภทสิ่งพิมพ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$)

ตาราง 13 การใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุฉายเส้น

ประเภทวัสดุฉายเส้น	$\bar{X}$	S	ลำดับที่
1. กระดานดำ	4.39	0.88	1
2. กราฟ	2.35	1.16	9
3. การ์ตูน	2.54	1.13	8
4. บ้ายนิเทศ	3.43	0.97	4
5. บ้ายผ้าสำลี	2.61	1.08	7
6. โปสเตอร์	3.11	1.14	5
7. แผนที่และลูกโลก	2.68	1.21	6
8. แผนภูมิ	3.47	1.10	3
9. แผนภาพ	3.71	1.04	2
เฉลี่ย	3.14	1.08	-

จากตาราง 13 การใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุฉายเส้น ที่ใช้กันมากที่สุด คือ กระดานดำ ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมาคือแผนภาพ ($\bar{X} = 3.71$) แผนภูมิ ($\bar{X} = 3.47$) และบ้ายนิเทศ ($\bar{X} = 3.43$) ตามลำดับ ส่วนสื่อการสอนประเภทวัสดุฉายเส้นที่ใช้กันน้อยที่สุดคือ กราฟ ($\bar{X} = 2.35$)

การใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุฉายเส้นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$)

ตาราง 14 การใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุมีทรง

ประเภทวัสดุมีทรง	$\bar{X}$	S	ลำดับที่
1. ของจริง	3.61	1.13	1
2. ของจำลอง	3.28	1.01	3
3. ของตัวอย่าง	3.31	0.93	2
4. ของล้อแบบ	2.21	0.98	4
5. ไดออรามา	1.46	0.77	5
เฉลี่ย	2.77	0.96	-

จากตาราง 14 การใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุมีทรง ที่ใช้กันมากที่สุด คือ ของจริง ($\bar{X} = 3.61$) รองลงมาคือของตัวอย่าง ($\bar{X} = 3.31$) ของจำลอง ($\bar{X} = 3.28$) และของล้อแบบ ($\bar{X} = 2.21$) ตามลำดับ ส่วนสื่อการสอนประเภทวัสดุมีทรงที่ใช้น้อยที่สุด คือ ไดออรามา ($\bar{X} = 1.46$)

การใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุมีทรงอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.77$)

ตาราง 15 การใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุ

ประเภทวัสดุ	$\bar{X}$	S	ลำดับที่
1. เทปเสียง	2.97	1.28	1
2. แผ่นเสียง	1.57	0.92	4
3. วิดีโอ	2.94	1.19	2
4. ระบบขยายเสียง	2.03	1.13	3
เฉลี่ย	2.38	1.13	-

จากตาราง 15 สื่อการสอนประเภทวัสดุที่ใช้กันมากที่สุด คือ เทปเสียง ($\bar{X} = 2.97$) รองลงมาคือวิดีโอ ($\bar{X} = 2.94$) และระบบขยายเสียง ($\bar{X} = 2.03$) ส่วนสื่อการสอนประเภทวัสดุที่ใช้น้อยที่สุดคือ แผ่นเสียง ($\bar{X} = 1.57$)

การใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.38$)

ตาราง 16 การใช้สื่อการสอนประเภทภาพนิ่ง

ประเภทภาพนิ่ง	$\bar{X}$	S	ลำดับที่
1. फिल्मस्टริป	1.45	0.82	10
2. ภาพเขียน	2.63	1.24	4
3. ภาพถ่าย	2.46	1.15	5
4. ภาพโปร่งแสง	1.60	0.88	8
5. ภาพนิ่ง	2.39	1.21	6
6. ภาพสามมิติ	1.80	0.99	7
7. รูปตัดมา	3.19	1.17	2
8. รูปภาพ	3.72	1.03	1
9. สมุดภาพ	3.16	1.14	3
10. สไลด์	1.55	0.92	9
เฉลี่ย	2.39	1.05	-

จากตาราง 16 สื่อการสอนประเภทภาพนิ่งที่เข้ากันมากที่สุด คือ รูปภาพ ($\bar{X} = 3.72$) รองลงมาคือ รูปตัดมา ($\bar{X} = 3.19$) สมุดภาพ ($\bar{X} = 3.16$) ภาพเขียน ($\bar{X} = 2.63$) และภาพถ่าย ($\bar{X} = 2.46$) ตามลำดับ ส่วนสื่อการสอนประเภทภาพนิ่งที่เข้ากันน้อยที่สุดคือ फिल्मस्टริป ($\bar{X} = 1.45$)

การใช้สื่อการสอนประเภทภาพนิ่งอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.39$)

ตาราง 17 การใช้สื่อการสอนประเภทกิจกรรมร่วม

ประเภทกิจกรรมร่วม	$\bar{X}$	S	ลำดับที่
1. กระดาษทราย	2.10	1.17	9
2. การทดลอง	2.71	1.19	4
3. การศึกษานอกสถานที่	2.33	1.04	8
4. การสาธิต	3.33	1.11	2
5. การแสดงบทบาท	2.99	1.11	3
6. การเล่นเกมละคร	2.55	1.13	5
7. งานที่เป็นโครงการ	2.49	1.15	6
8. นิทรรศการ	2.45	1.07	7
9. ป้ายนิเทศ	3.35	1.15	1
เฉลี่ย	2.71	1	-

จากตาราง 17 สื่อการสอนประเภทกิจกรรมร่วมที่ใช้กันมากที่สุด คือ ป้ายนิเทศ ($\bar{X} = 3.35$) รองลงมาคือการสาธิต ($\bar{X} = 3.33$) การแสดงบทบาท ($\bar{X} = 2.99$) การทดลอง ($\bar{X} = 2.71$) และการเล่นเกมละคร ($\bar{X} = 2.55$) ตามลำดับ ส่วนสื่อการสอนประเภทกิจกรรมร่วมที่ใช้น้อยที่สุดคือ กระดาษทราย ($\bar{X} = 2.10$)

การใช้สื่อการสอนประเภทกิจกรรมร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.71$)

ตาราง 18 การใช้สื่อการสอนประเภทภาพยนตร์และโทรทัศน์

ประเภทภาพยนตร์และโทรทัศน์	$\bar{X}$	S	ลำดับที่
1. ภาพยนตร์	1.27	0.64	2
2. โทรทัศน์	1.57	0.98	1
เฉลี่ย	1.42	0.81	-

จากตาราง 18 สื่อการสอนที่ใช้มากที่สุด คือ โทรทัศน์ ($\bar{X} = 1.57$) รองลงมาคือภาพยนตร์ ($\bar{X} = 1.27$)

การใช้สื่อการสอนประเภทภาพยนตร์และโทรทัศน์อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.42$)

5. ปัญหาการใช้สื่อการสอน

ตาราง 19 ปัญหาด้านการเตรียมและจัดหา

การเตรียมและจัดหา	$\bar{X}$	S	ลำดับที่
1. ไม่ทราบแหล่งบริการสื่อการสอน ภายนอกโรงเรียน	2.41	1.02	4
2. ไม่มีเวลาในการเตรียมสื่อการสอน	2.55	0.95	2
3. ไม่มีความรู้ในการผลิตสื่อการสอน	2.43	0.99	3
4. ขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อ การสอนตามต้องการ	3.57	1.16	1
5. ไม่ทราบแหล่งวัสดุท้องถิ่นที่จะใช้ ในการผลิต	2.32	0.88	6
6. ไม่มีพาหนะในการเดินทางเพื่อ ติดต่อขอยืมสื่อจากหน่วยงานอื่น	2.40	1.15	5
เฉลี่ย	2.61	1.03	-

จากตาราง 19 ปัญหาในการใช้สื่อการสอนด้านการเตรียมและจัดหา ส่วนใหญ่ คือ ขาดงบประมาณการจัดซื้อสื่อการสอนตามต้องการ ($\bar{X} = 3.57$) รองลงมาคือ ไม่มีเวลาในการเตรียมใช้สื่อการสอน ($\bar{X} = 2.55$) และไม่มีความรู้ในการผลิตสื่อการสอน ($\bar{X} = 2.43$) ส่วนปัญหาด้านการเตรียมและจัดหาที่เป็นปัญหาน้อยที่สุด คือ ไม่ทราบแหล่งวัสดุท้องถิ่นที่จะใช้ในการผลิต ($\bar{X} = 2.32$)

ปัญหาในการใช้สื่อการสอนด้านการเตรียมและจัดหาอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 2.61$)

ตาราง 20 ปัญหาด้านการเลือกและการใช้

การเลือกและการใช้	$\bar{X}$	S	ลำดับที่
1. ไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าจะเลือกสื่อการสอนชนิดใดจึงจะเหมาะสมกับวิชาที่สอน	1.91	0.83	3
2. ขาดทักษะและประสบการณ์การใช้สื่อการสอน	2.20	0.88	1
3. ใช้สื่อการสอนแล้วไม่ได้ผล สู้สอนด้วยปากเปล่าไม่ได้	1.78	0.82	5

ตาราง 20 (ต่อ)

การเลือกและการใช้	$\bar{X}$	S	ลำดับที่
4. ใช้สื่อการสอนหรือเครื่องมือ เป็น เกรงว่าจะชำรุดเสียหาย	1.84	0.86	4
5. เกรงว่าถ้าใช้สื่อการสอนแล้วจะ สอนไม่ทันหลักสูตร	1.98	1.01	2
เฉลี่ย	1.94	0.88	-

จากตาราง 20 ปัญหาในการใช้สื่อการสอนด้านการเลือกและการใช้ ส่วนใหญ่ คือ ขาดทักษะและประสบการณ์ในการใช้สื่อการสอน ($\bar{X} = 2.20$) รองลงมาคือเกรงว่าถ้าใช้สื่อการสอนแล้วจะสอนไม่ทันหลักสูตร ($\bar{X} = 1.98$) ส่วนปัญหาด้านการเลือกและการใช้ที่เป็นปัญหาน้อยที่สุด คือ ใช้สื่อการสอนแล้วไม่คุ้มค่า สู้สอนด้วยปากเปล่าไม่ได้ ($\bar{X} = 1.78$)

ปัญหาในการใช้สื่อการสอนด้านการเลือกและการใช้อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.94$)

ตาราง 21 ปัญหาด้านคุณภาพ ปริมาณของสื่อการสอนที่มีอยู่

คุณภาพ ปริมาณของสื่อการสอนที่มีอยู่	$\bar{X}$	S	ลำดับที่
1.โรงเรียนมีสื่อการสอนน้อยไม่เพียงพอต่อการจัด	2.99	1.21	1
2.หาสื่อการสอนที่ตรงจุดมุ่งหมายได้ยาก	2.97	1.11	2
3.ห้องเรียนไม่เหมาะสมกับการจัด สื่อการสอนประเภทเครื่องฉาย เช่น ไม่สามารถควบคุมแสงได้ อากาศ ถ่ายเทไม่สะดวก	2.91	1.37	3
4.สื่อการสอนอยู่จนสภาพชำรุด ไม่ทันสมัย	2.81	0.97	4
5.ไม่แน่ใจจนคุณภาพของสื่อที่ผลิตขึ้นมา	2.41	0.94	5
เฉลี่ย	2.82	1.12	-

จากตาราง 21 ปัญหาในการใช้สื่อการสอนด้าน คุณภาพ ปริมาณของสื่อการสอนที่มีอยู่ ส่วนใหญ่คือ โรงเรียนมีสื่อการสอนน้อยไม่เพียงพอต่อการจัด ($\bar{X} = 2.99$) รองลงมาคือ หาสื่อการสอนที่ตรงจุดมุ่งหมายได้ยาก ($\bar{X} = 2.97$) ส่วนปัญหาด้านคุณภาพ ปริมาณของสื่อการสอนที่มีอยู่ ที่เป็นปัญหาน้อยที่สุดคือ ไม่แน่ใจจนคุณภาพของสื่อที่ผลิตขึ้นมา ($\bar{X} = 2.41$)

ปัญหาในการใช้สื่อการสอนด้าน คุณภาพ ปริมาณของสื่อการสอนที่มีอยู่ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.82$)

ตาราง 22 ปัญหาในการใช้สื่อการสอนด้านการจัดเก็บและการบำรุงรักษา

การจัดเก็บและการบำรุงรักษา	$\bar{X}$	S	ลำดับที่
1.การจัดเก็บสื่อการสอนไม่เป็นระบบ ทำให้ง่ายต่อการชำรุดและการทำความสะอาด	2.61	1.14	2
2.ขาดเจ้าหน้าที่ในการจัดเก็บและบำรุงรักษาสื่อการสอน	2.86	1.27	1
เฉลี่ย	2.74	1.20	-

จากตาราง 22 ปัญหาในการใช้สื่อการสอนด้านการจัดเก็บและการบำรุงรักษา ส่วนใหญ่คือ ขาดเจ้าหน้าที่ในการจัดเก็บและบำรุงรักษาสื่อการสอน ($\bar{X} = 2.86$) รองลงมาคือ การจัดเก็บสื่อการสอนไม่เป็นระบบ ทำให้ง่ายต่อการชำรุดและการทำความสะอาด ($\bar{X} = 2.61$)

ปัญหาในการใช้สื่อการสอนด้านการจัดเก็บและการบำรุงรักษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.74$)

ตาราง 23 ปัญหาในการใช้สื่อการสอนด้านการบริการ

การบริการ	$\bar{X}$	S	ลำดับที่
1. ไม่ทราบว่าสื่อการสอนอะไรสำหรับ บริการบ้าง	2.42	1.12	3
2. ขาดนักเทคโนโลยีทางการศึกษา ในการแนะนำการใช้สื่อการสอน	3.17	1.14	1
3. ไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อขอใช้ สื่อการสอนจากหน่วยบริการในโรงเรียน	2.41	1.15	4
4. ไม่มีโอกาสได้เสนอความคิดเห็น การเลือก การยืม จัดซื้อ ประเมินค่า และเก็บรักษา สื่อการสอน	2.48	1.09	2
ปัญหาอื่น ๆ (โปรดระบุ) _____	-	-	-
เฉลี่ย	2.62	1.12	-

จากตาราง 23 ปัญหาในการใช้สื่อการสอนด้านการบริการ ส่วนใหญ่คือ ขาด
นักเทคโนโลยีทางการศึกษาในการแนะนำการใช้สื่อการสอน ($\bar{X} = 3.17$) รองลงมาคือ
ไม่มีโอกาสได้เสนอความคิดเห็นในการเลือก การยืม จัดซื้อ ประเมินค่าและเก็บรักษา
สื่อการสอน ($\bar{X} = 2.48$) และไม่ทราบว่ามีสื่อการสอนอะไรสำหรับบริการบ้าง ($\bar{X} = 2.42$)
ส่วนปัญหาด้านการบริการที่เป็นปัญหาน้อยที่สุดคือ ไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อขอใช้
สื่อการสอนจากหน่วยบริการในโรงเรียน ($\bar{X} = 2.41$)

ปัญหาในการใช้สื่อการสอนด้านการบริการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.62$)

6. ความต้องการในการใช้สื่อการสอน

ตาราง 24 ความต้องการในการใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุ

สื่อการสอนประเภทวัสดุ	$\bar{X}$	S	ลำดับที่
1. กราฟ	2.80	1.18	18
2. การ์ตูน	3.66	1.11	10
3. บ้ายนิเทศ	3.78	1.06	8
4. บ้ายผ้าสำลี	3.53	1.05	11
5. วัสดุเตอร์	3.84	0.92	6
6. แผนที่	3.36	1.14	12
7. ลูกโลก	3.19	1.19	15
8. แผนภูมิ	3.72	1.01	9
9. แผนภาพ	3.94	0.96	4
10. ของจริง	4.12	0.96	1
11. ของจำลอง	3.98	0.93	3
12. ของตัวอย่าง	3.98	0.89	3
13. ของสื่อแบบ	3.27	1.18	14
14. ไดออรามา	2.59	1.35	20
15. ฟิล์มสตริป	2.80	1.38	17

ตาราง 24 (ต่อ)

สื่อการสอนประเภทวัสดุ	$\bar{X}$	S	ลำดับที่
16. รูปภาพ	4.02	0.93	2
17. สมุดภาพ	3.86	1.10	5
18. ภาพโปร่งแสง	3.07	1.32	16
19. สไลด์	3.32	1.44	13
20. เทปเสียง	3.83	1.24	7
21. แผ่นเสียง	2.66	1.52	19
เฉลี่ย	3.49	1.13	-

จากตาราง 24 ความต้องการในการใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุ ส่วนใหญ่ต้องการใช้ของจริงมากที่สุด ($\bar{X} = 4.12$) รองลงมาคือรูปภาพ ($\bar{X} = 4.02$) , ของจำลองและของตัวอย่าง ($\bar{X} = 3.98$) , แผนภาพ ($\bar{X} = 3.94$) , สมุดภาพ ($\bar{X} = 3.86$) และใบสไลด์ ($\bar{X} = 3.84$) ตามลำดับ ส่วนสื่อการสอนประเภทวัสดุที่มีความต้องการในการใช้น้อยที่สุดคือ ไดออรามา ($\bar{X} = 2.59$)

ความต้องการในการใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$)

ตาราง 25 ความต้องการในการใช้สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์

สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์	$\bar{X}$	S	ลำดับที่
1. เครื่องฉายสไลด์	3.68	1.33	3
2. เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ	3.56	1.32	6
3. เครื่องขยายเสียง	3.35	1.29	9
4. เครื่องบันทึกเสียง	3.61	1.30	5
5. เครื่องรับวิทยุ	3.54	1.26	7
6. เครื่องวีดิทัศน์	3.82	1.24	1
7. เครื่องพิมพ์ดีด	3.74	1.25	2
8. เครื่องปรุข	3.36	1.34	8
9. เครื่องเขียนแบบ	3.33	1.30	10
10. เครื่องมือทำซัลด์สกรีน	3.19	1.40	11
11. เครื่องรับโทรทัศน์	3.67	1.45	4
เฉลี่ย	3.53	1.32	-

จากตาราง 25 ความต้องการในการใช้สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ ส่วนใหญ่
ต้องการใช้เครื่องวีรเนียบมากที่สุด ($\bar{X} = 3.82$) รองลงมาคือเครื่องพิมพ์ดีด ($\bar{X} = 3.74$),
เครื่องฉายสไลด์ ($\bar{X} = 3.68$) , เครื่องรับโทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.67$) , เครื่องบันทึกเสียง
($\bar{X} = 3.61$) และเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ($\bar{X} = 3.56$) ตามลำดับ สื่อการสอน
ประเภทอุปกรณ์ที่ต้องการใช้น้อยที่สุดคือ เครื่องมือทำซิลค์สกรีน ($\bar{X} = 3.19$)

ความต้องการในการใช้สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$)

ตาราง 26 ความต้องการในการใช้สื่อการสอนประเภทเทคนิคและวิธีการ

สื่อการสอนประเภทเทคนิคและวิธีการ	$\bar{X}$	S	ลำดับที่
1. ชุดการสอน	4.31	0.94	1
3. ขบวนการกลุ่ม	4.10	0.84	3
4. การแสดงบทบาท	3.85	0.97	5
5. บทเรียนสำเร็จรูป	4.12	1.01	2
6. การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้	3.99	1.06	4
เฉลี่ย	4.07	0.96	-

จากตาราง 26 ความต้องการในการใช้สื่อการสอนประเภทเทคนิคและวิธีการ
 ส่วนใหญ่มีความต้องการใช้ชุดการสอนมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมาคือบทเรียนสำเร็จ
 รูป ($\bar{X} = 4.12$) , ขบวนการกลุ่ม ($\bar{X} = 4.10$) และการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้
 ($\bar{X} = 3.99$) ตามลำดับ ส่วนสื่อการสอนประเภทเทคนิคและวิธีการที่มีความต้องการน้อย
 ที่สุดคือ การแสดงบทบาท ($\bar{X} = 3.85$)

ความต้องการในการใช้สื่อการสอนประเภทเทคนิคและวิธีการอยู่ในระดับมาก
 ($\bar{X} = 4.07$)

7. แนวคิดในการพัฒนาการใช้สื่อการสอนในโรงเรียน

ตาราง 27 แสดงจำนวนครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์จำแนกตามแนวคิดในการพัฒนาการใช้สื่อการสอนในโรงเรียน

แนวคิดในการพัฒนาการใช้สื่อการสอนในโรงเรียน *	จำนวน	ร้อยละ
1. ความมีผู้ช่วยในการใช้สื่อการสอนตามความเหมาะสม	113	42.8
2. ความมีการอบรมเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอน	210	79.5
3. ความมีหน่วยบริการและให้คำแนะนำในการใช้สื่อการสอน	178	67.4
4. ความมีสถานที่ใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม	145	54.9
5. โรงเรียนควรมีสื่อการสอนที่จำเป็น เช่น เครื่องฉาย เครื่องเสียง ฯลฯ	205	77.7
6. ต้องการผู้มีความรู้ความสามารถในด้านสื่อการสอน คอยให้ คำแนะนำการใช้สื่อการสอนที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพในการ การสอน	184	69.7
7. ผู้บริหารควรสนับสนุนและส่งเสริมการใช้สื่อการสอน	184	69.7
8. ควรจัดทำวารสารหรือสิ่งพิมพ์ที่ให้ความรู้ด้านข่าวสาร การใช้สื่อ และแนะนำสื่อหรือเทคนิควิธีทางการศึกษาใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่ครูอยู่เสมอ	205	77.7
9. ควรจะมีฝ่ายซ่อมบำรุงสื่อการสอน	182	68.9
10. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	-	-

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 27 แสดงว่าครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ส่วนใหญ่มีแนวคิดในการพัฒนาการใช้สื่อการสอนในโรงเรียนว่า ควรมีการอบรมเกี่ยวกับการผลิต และการใช้สื่อการสอน คิดเป็นร้อยละ 79.5 รองลงมาคือ โรงเรียนควรมีสื่อการสอนที่จำเป็น เช่น เครื่องฉาย เครื่องเสียง ฯลฯ และควรจัดให้มีวารสารหรือสิ่งพิมพ์ที่ให้ความรู้ด้านข่าวสาร การใช้สื่อ และแนะนำสื่อหรือเทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่ครูอยู่เสมอ คิดเป็นร้อยละ 77.7 ส่วนที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ ควรมีผู้ช่วยในการใช้สื่อการสอนตามความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 42.8

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ทางด้าน

1. สถานภาพ
2. ความต้องการ
3. ปัญหา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์
ทั้ง 6 กลุ่ม ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร
จำนวน 50 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 300 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายแบบสุ่มหลาย
ขั้นตอน (Multistage Random Sampling) และได้รับแบบสอบถามคืนนำมาใช้ในการ
การวิเคราะห์ข้อมูลได้จำนวน 264 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires)
แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สภาพส่วนตัวของผู้สอน แบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์การใช้สื่อการสอน ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ และมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการใช้สื่อการสอน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงคุณภาพแล้ว ไปขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในการส่งและรวบรวมแบบสอบถามจากโรงเรียนและในการรับแบบสอบถามคืนนั้น ผู้วิจัยไปด้วยตนเองตามวันที่ระบุไว้ ที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ ทั้ง 6 กลุ่ม ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตรจำนวน 50 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 300 คน

2. สภาพส่วนตัวของครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์

2.1 ครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ที่ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 264 คน เป็นเพศหญิงร้อยละ 51.9 เป็นเพศชายร้อยละ 48.1

2.2 มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี ร้อยละ 65.2

2.3 มีวุฒิทางการศึกษา ระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 80.3

2.4 อายุราชการตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป ร้อยละ 39.8

2.5 ตำแหน่งงาน เป็นครูวิชาการประจำกลุ่มทักษะ-คณิตศาสตร์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.7

2.6 มีเวลาที่ทำการสอนมากกว่า 22 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ร้อยละ 44.3

2.7 มีความรู้และประสบการณ์ด้านสื่อการสอนจากการได้รับการอบรมเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน ร้อยละ 68.6

3. ความคิดเห็นต่อสื่อการสอน

ครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า สื่อการสอนเป็นสิ่งจำเป็นเพราะช่วยให้นักเรียนได้ผลดี ร้อยละ 91.7 รองลงมาสื่อการสอนทำให้นักเรียนเข้าใจสิ่งที่เรียนได้เป็นอย่างดี ร้อยละ 89.8 เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการเรียนพอสมควร ร้อยละ 57.6 มีจำนวนน้อยที่มีความคิดเห็นว่า การไม่ใช้สื่อการสอนให้ผลดีกว่า เพียงร้อยละ 0.8

4. สถานภาพการใช้สื่อการสอน

4.1 ส่วนใหญ่ใช้สื่อการสอนเป็นบางครั้ง ร้อยละ 60.2 ส่วนน้อยที่สุดไม่ใช้สื่อการสอนประกอบการสอนเลย ร้อยละ 0.4

4.2 สื่อการสอนที่ผู้ใช้ วิชาเรียนจัดหาให้และผลิตสื่อขึ้นมาด้วยตนเอง

4.3 การใช้สื่อการสอนขณะทำการสอนนั้นดำเนินการด้วยตนเอง

4.4 สื่อการสอนประเภทสิ่งพิมพ์ที่ใช้มากที่สุดได้แก่ แบบเรียน, หนังสือพิมพ์, หนังสืออ้างอิงและวารสาร ตามลำดับ การใช้สื่อการสอนประเภทสิ่งพิมพ์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$)

4.5 สื่อการสอนประเภทวัสดุฉายเส้น ที่ใช้มากที่สุด ได้แก่ กระดานดำ, แผนภาพ, แผนภูมิ ตามลำดับ ที่ใช้น้อยที่สุดได้แก่ กราฟ การใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุฉายเส้นอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$)

4.6 สื่อการสอนประเภทวัสดุมีทรง ที่ใช้มากที่สุด ได้แก่ ของจริง, ของตัวอย่าง, ของจำลอง และของล้อแบบ ส่วนที่ใช้น้อยที่สุด ได้แก่ ไดออรามา การใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุมีทรงอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.77$)

4.7 สื่อการสอนประเภทวัสดุสิ่งพิมพ์ที่ใช้น้อยที่สุด ได้แก่ เทปเสียง, วิทยุ, และระบบขยายเสียง ตามลำดับ ส่วนสื่อที่ใช้น้อยที่สุด ได้แก่ แผ่นเสียง และการใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุสิ่งพิมพ์อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.38$)

4.8 สื่อการสอนประเภทภาพนิ่งที่ใช้น้อยที่สุด ได้แก่ รูปภาพ, รูปตัดมา, สมุดภาพ, ภาพเขียนและภาพถ่าย ตามลำดับ ส่วนสื่อที่ใช้น้อยที่สุด ได้แก่ ฟิล์มสตริป และการใช้สื่อการสอนประเภทภาพนิ่งอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.39$)

4.9 สื่อการสอนประเภทกิจกรรมร่วมที่ใช้น้อยที่สุด ได้แก่ บ้ายนิเทศ, การสาธิต, การแสดงบทบาท, การทดลอง และการเล่นเกมละคร ตามลำดับ ส่วนสื่อที่ใช้น้อยที่สุดได้แก่ กระดาษทราย และการใช้สื่อการสอนประเภทกิจกรรมร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.71$)

4.10 การใช้สื่อการสอนประเภทภาพยนตร์และโทรทัศน์อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.42$) โดยสื่อการสอนที่ใช้น้อยที่สุด คือ โทรทัศน์

5. ปัญหาในการใช้สื่อการสอน

5.1 ปัญหาด้านการเตรียมและการจัดหา ที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ การขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอน การไม่มีเวลาในการเตรียมใช้สื่อการสอน และไม่มีความรู้ในการผลิตสื่อการสอน ตามลำดับ ส่วนที่เป็นปัญหาน้อยที่สุดได้แก่ ไม่ทราบแหล่งวัสดุท้องถิ่นที่จะใช้ในการผลิต ปัญหาด้านการเตรียมและการจัดหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.61$)

5.2 ปัญหาด้านการเลือกและการใช้ ที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ การขาดทักษะและประสบการณ์ในการใช้สื่อการสอน ครูส่วนใหญ่เกรงว่าถ้าใช้สื่อการสอนแล้วจะสอนไม่ทันหลักสูตร ส่วนที่เป็นปัญหาน้อยที่สุด ได้แก่ ใช้สื่อการสอนแล้วไม่ได้ผล ผู้สอนด้วยปากเปล่าไม่ได้ ปัญหาด้านการเลือกและการใช้อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.94$)

5.3 ปัญหาด้านคุณภาพและปริมาณของสื่อการสอน ที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ โรงเรียนมีสื่อการสอนน้อยไม่เพียงพอต่อการใช้ หากสื่อการสอนที่ตรงจุดมุ่งหมายได้

ยาก ส่วนที่เป็นปัญหาน้อยที่สุดได้แก่ ครูไม่แน่ใจในคุณภาพของสื่อที่ผลิต ปัญหาการใช้สื่อการสอนด้าน คุณภาพ ปริมาณของสื่อการสอนที่มีอยู่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.82$)

5.4 ปัญหาในการจัดเก็บและการบำรุงรักษา ที่เป็นปัญหามากที่สุดได้แก่ การขาดเจ้าหน้าที่ในการจัดเก็บและบำรุงรักษาสื่อการสอน และการจัดเก็บสื่อการสอนไม่เป็นระบบ ตามลำดับ ปัญหาในการจัดเก็บและการบำรุงรักษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.74$)

5.5 ปัญหาในการบริการ ที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ การขาดนักเทคโนโลยีทางการศึกษา ๑.ในการแนะนำการใช้สื่อการสอน ๒.การไม่มีโอกาสได้เสนอความคิดเห็นในการเลือก การยืม การจัดซื้อ การประเมินค่าและการเก็บรักษาสื่อการสอน และ ๓.ไม่ทราบว่าสื่อการสอนอะไรสำหรับบริการ ตามลำดับ ส่วนที่เป็นปัญหาน้อยที่สุดได้แก่ การไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อขอใช้สื่อการสอนจากหน่วยบริการในโรงเรียน ปัญหาในการบริการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.62$)

6. ความต้องการในการใช้สื่อการสอน

6.1 ความต้องการในการใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุ ส่วนใหญ่ต้องการใช้ของจริงมากที่สุด รูปภาพ, ของจำลอง, แผนภูมิ, สมุดภาพและโบสเตอร์ ตามลำดับ ส่วนที่ต้องการใช้น้อยที่สุดได้แก่ ไดออรามา และความต้องการในการใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$)

6.2 ความต้องการในการใช้สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ ส่วนใหญ่ต้องการใช้เครื่องวีรเนียบมากที่สุด เครื่องพิมพ์ดีด, เครื่องฉายสไลด์, โทรทัศน์, เครื่องบันทึกเสียงและเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ตามลำดับ สื่อที่ต้องการใช้น้อยที่สุดได้แก่ เครื่องมือทำซิลค์สกรีน และความต้องการในการใช้สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์อยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$)

6.3 ความต้องการในการใช้สื่อการสอนประเภทเทคนิคและวิธีการ ส่วนใหญ่มีความต้องการใช้ชุดการสอนมากที่สุด บทเรียนสำเร็จรูป, ขบวนการกลุ่มและการสอนแบบศูนย์การเรียน ตามลำดับ ส่วนที่มีความต้องการน้อยที่สุดได้แก่ การแสดงบทบาท และความต้องการในการใช้สื่อการสอนประเภทเทคนิคและวิธีการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$)

จากข้อมูลดังกล่าว แสดงว่าครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์มีความต้องการในการใช้สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ และประเภทเทคนิคและวิธีการเป็นอย่างมาก

7. แนวคิดในการพัฒนาการใช้สื่อการสอนในโรงเรียน

ครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ส่วนใหญ่ ได้ให้แนวคิดในการพัฒนาการใช้สื่อการสอนในโรงเรียน จากมากไปหาน้อย ตามลำดับดังนี้

- 7.1 ควรมีการอบรมเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอน
- 7.2 โรงเรียนควรมีสื่อการสอนที่จำเป็น เช่น เครื่องฉาย เครื่องเสียง ฯลฯ
- 7.3 ควรจัดให้มีการสารหรือสิ่งพิมพ์ที่ทำความรู้ด้านข่าวสารการใช้สื่อและแนะนำสื่อหรือเทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่ครูอยู่เสมอ
- 7.4 ต้องการผู้มีความรู้ความสามารถในด้านสื่อการสอน คอยให้คำแนะนำการใช้สื่อการสอนที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพในการสอน
- 7.5 ผู้บริหารควรสนับสนุนและส่งเสริมการใช้สื่อการสอน
- 7.6 ควรจะมีฝ่ายซ่อมบำรุงสื่อการสอน
- 7.7 ควรมีหน่วยบริการและให้ความสะดวกในการใช้สื่อการสอน
- 7.8 ควรมีสถานที่ที่ใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม
- 7.9 ควรมีผู้ช่วยในการใช้สื่อการสอนตามความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะสำหรับผู้บริหารและผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ดังนี้คือ

1. ควรจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอนสำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูผู้ที่สนใจ เพื่อให้ได้เห็นคุณค่าของเทคโนโลยีทางการศึกษา ทั้งนี้ควรจัดให้มีการอบรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
2. ควรจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดซื้อสื่อการสอน ทั้งประเภทวัสดุ อุปกรณ์ และเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ให้เพียงพอ เพื่อให้โรงเรียนมีสื่อการสอนที่จำเป็น ครูสามารถเลือกใช้ได้ตรงตามบทเรียน
3. ควรจัดทำวารสารหรือสิ่งพิมพ์ที่ให้ความรู้ด้านข่าวสารการใช้สื่อ และแนะนำสื่อหรือเทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่ครูอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษากการใช้สื่อการสอนของครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ ในระดับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และระดับกลุ่มโรงเรียน เพื่อที่จะได้ผลการศึกษาค้นคว้าที่ตรงจุดมากยิ่งขึ้นและสามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กองบรรณาธิการ. "สื่อประมกับกาพิจาณาเลื่อกาซ้ให้เหมาะสมงานกิจกรรมการเรียนการสอน," ประชาศึกษา. 33(8) : 4-8 ; พฤษภาคม 2526.
- กาประมศึกษาจังหวัดพิจิตร, สำนักงาน. แผนพัฒนาการประมศึกษา ประจาปีงบประมาณ 2534. พิจิตร : สำนักงานการประมศึกษาจังหวัดพิจิตร, 2533.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการวิจัยเรื่อง คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประมศึกษาในชนบท : กรณีศึกษา โรงเรียนในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2531.
- แจ่มจันทร์ ปรีชาพิชัย. ปัญหาและความต้องการสื่อการสอนของครูโรงเรียนประมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี ในการวิจัยหลักสูตร พ.ศ 2521. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.
- ชม ภูมิภาค. เทคนิคการวิจัยและการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประสานมิตร, ม.ป.ป.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการวิจัยสถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- เต็มสิทธิ์ สงค์ทอง. การศึกษาสภาพของบริการโสตทัศนศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย จังหวัดอุทัยธานี พ.ศ 2516. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.
- ทศพร ดำรงรัตน์. "ทิศทางการวิจัยสื่อการสอน," การศึกษา กทม. 9(6) : 7-8 ; กุมภาพันธ์ 2528.
- ธีรศักดิ์ ลิขิตวัฒนเศรษฐ. การศึกษาสภาพเกี่ยวกับการผลิตและการใช้โสตทัศนูปกรณ์ของครูผู้สอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี จังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2516. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.

นิพนธ์ สุขบริดี. การศึกษาสถานภาพเกี่ยวกับการผลิตและการใช้วัสดุต้นวัสดุ ของครูผู้สอน
ระดับประถมศึกษา เขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ประจำปีการศึกษา 2511. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชา
การศึกษา ประสานมิตร, 2512. อัดสำเนา.

บุญทัศน์ หุนคำ. การศึกษาสถานภาพเกี่ยวกับการผลิตและการใช้วัสดุต้นวัสดุของครูผู้สอน
ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา
2516. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร,
 2517. อัดสำเนา.

ประไพ เทพรานนท์. "คุยกันเรื่องสื่อ," การศึกษา กทม. 9(1) : 6-9 ; ตุลาคม
 2527.

ประสงค์ พิมพ์. การศึกษาปัญหาการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. ถ่ายเอกสาร.

เป็รื่อง กุมุท. "การพัฒนาอาจารย์," มหาวิทยาลัยของท่าน ศรีนครินทรวิโรฒ. 11(5)
กรุงเทพฯ : ธันวาคม 2518.

มนตรี แยมกลีกร. การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาในโรงเรียน. สงขลา : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2526. อัดสำเนา.

วิชาการ, กรม. การวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียนประถมศึกษา
ปีที่ 3 ที่เรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา (ฉบับทดลอง พ.ศ 2521 และที่เรียน
ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ 2503. กรุงเทพฯ : กองวิจัยทางการศึกษา
กรมวิชาการ. 2523. อัดสำเนา.

วีระกิตต์ ลายทองสุก. การศึกษาสถานภาพและความต้องการในการใช้สื่อการสอนของครู
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง. ปรินทิพนิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.
 อัดสำเนา.

- ศึกษาธิการ, กระทรวง. แนวทางการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2522.
- . เอกสารแนะนำหลักสูตรประถมศึกษา ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2533.
- สันต์ วรศิริ. การศึกษาศถานภาพเกี่ยวกับการผลิตและการใช้วัสดุต้นวัสดุของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ในจังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2513. ปรินซ์ตันนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2514. อัดสำเนา
- สุพร ชัยเดชสุริยะ. "สื่อการสอนในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521," จันทร์เกษม. 172 : 41-52 ; พฤษภาคม - มิถุนายน 2526.
- สำเภา วรางกูร. "วัสดุต้นศึกษา," หลักการศึกษาวิชาครุมัธยม. กรุงเทพฯ : สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย, 2509.
- อดิศักดิ์ เจริญพิทักษ์. "การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาให้ได้มาตรฐาน," มิตรครู. 25(6) : 39-52 ; มีนาคม 2526.
- Brown, James W., Lewies B. Richard. and Fred F. Harclerod. A - V Instruction Materials and Method. 2nd ed. New York : McGraw-Hill Book, 1964.
- Dale, Edgar. Audio-Visual Methods in Teaching. 2nd ed. New York : Holt, Rinchart and Winston, 1965.
- Hass, Kennet B. and Harry Q. Packer. Preparation and Use of Audio-Visual Aids. 3rd ed. New York : Prentice-Hall, 1955.
- Heinich, Robert, Molenda Michael and Jamess D. Russel. Instructional Medis and the New Technologies of Instruction. New York : John Wiley & Sons, 1982.

การพนัน

ภาคผนวก ก

โครงการจัดหาสื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ได้จัดทำโครงการชื่อว่า โครงการจัดหาสื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เป็นโครงการต่อเนื่องที่ได้จัดทำขึ้น เพื่อของบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ในการจัดซื้อสื่อการสอนให้กับโรงเรียน เพื่อมุ่งหวังให้โรงเรียนมีการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยโครงการมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ทุกโรงเรียนมีสื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความจำเป็น และสอดคล้องกับหลักสูตร

2. เพื่อให้นักเรียนทุกคนในระดับประถมศึกษา มีสมรรถภาพในทุกด้าน ตามที่หลักสูตรกำหนด

3. เพื่อให้กลุ่มโรงเรียนผลิตสื่อการสอน สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว โครงการจัดหาสื่อการเรียนการสอน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้วางเป้าหมายในการจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร เพื่อดำเนินการจัดซื้อสื่อการสอนตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด และเพื่อให้โครงการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีการดำเนินงานเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ให้โรงเรียนสำรวจความต้องการสื่อการสอน ที่จะใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์

2. นำโครงการเสนอสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อขอจัดงบประมาณ

3. แจ้งผลการจัดสรรงบประมาณให้ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ทราบ

4. จัดสรรงบประมาณให้โรงเรียน ตามเกณฑ์ที่สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด

5. ให้โรงเรียนดำเนินการจัดซื้อสื่อการสอนตามความต้องการ

6. นิเทศติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียน

จากการดำเนินงานโครงการจัดหาสื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จะส่งผลให้โรงเรียนมีสื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับหลักสูตร นักเรียนจะมีสมรรถภาพทุกด้านตามที่หลักสูตรกำหนดและกลุ่มโรงเรียน สามารถผลิตสื่อการสอนสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน

ภาคผนวก ข

หนังสือติดต่อราชการ

ที่ ศธ 1443/831

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร

14 กุมภาพันธ์ 2534

เรื่อง ขอมูลอนุเคราะห์

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

ด้วยข้าพเจ้าวิทยาลักษณ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ขอมูลอนุเคราะห์ให้ นางสาวต้นสนีย์ สุริยวงษ์ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งกำลังทำการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร" เก็บรวบรวมข้อมูล รวบรวมให้ครูในสังกัดตอบแบบสอบถาม ซึ่งจะเก็บข้อมูลระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2534 ดังนั้นจึงขอให้ท่านแจ้งให้โรงเรียน เพื่อให้ขอมูลอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม หากได้รับแบบสอบถามจากบุคคลดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

สมภาร จิตแสง

(นายสมภาร จิตแสง)

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร

ฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา

โทร. 613005

18 กุมภาพันธ์ 2534

เรื่อง ขอลาหยุดราชการ

เรียน ครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่, ผู้อำนวยการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย 6 ชุด

ด้วยข้าพเจ้านางสาวคันสนีย์ สุริยวงษ์ นิสิตปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีความประสงค์ขอลาหยุดราชการให้ท่านประสานงานกับครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ จำนวน 6 กลุ่มของโรงเรียนนี้ ได้กรอกแบบสอบถาม เพื่อทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง " การศึกษาการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร "

อนึ่ง เมื่อครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ได้กรอกแบบสอบถามแล้ว กรุณาส่งไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ภายในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2534 ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบ, โปรดทราบ และหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

คันสนีย์ สุริยวงษ์

(นางสาวคันสนีย์ สุริยวงษ์)

นิสิตปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

18 กุมภาพันธ์ 2534

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์ที่เคารพ

ด้วยข้าพเจ้ากำลังทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง " การศึกษาการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร " โดยมีรองศาสตราจารย์ชม ภูมิภาค เป็นประธาน และผู้ช่วยศาสตราจารย์สมพร ชมอดม เป็นกรรมการ

ปฏิญานิพนธ์เรื่องนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ทางด้านสถานภาพความต้องการและปัญหา เพื่อนำผลจากการวิจัยเสนอต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้โรงเรียนมีสื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้หนึ่งที่ได้รับเกียรติเป็นตัวแทนครู เพื่อให้ข้อมูลต่อการวิจัย จึงขอความร่วมมือจากท่าน ในการตอบแบบสอบถามนี้ตามสภาพความเป็นจริง คำตอบจะไม่กระทบกระเทือนการปฏิบัติงานหรือต่อตัวท่านแต่อย่างใด

ข้าพเจ้าหวังว่าคงจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

คันสนีย์ สุริยวงษ์

(นางสาวคันสนีย์ สุริยวงษ์)

นิสิตปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ภาคผนวก ค

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

การศึกษาการใช้สื่อการสอนของครู

โรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร

(A Study of Instructional Media Utilization of the
Elementary School Teachers under the Office of
Pichit Provincial Elementary Education.)

นางสาวต้นสนีย์ สุริยวงษ์

นิสิตปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ปีการศึกษา 2533

แบบสอบถามมี 3 ตอน

- ตอนที่ 1 สภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 สถานภาพการใช้สื่อการสอน
- ตอนที่ 3 ปัญหาและความต้องการในการใช้สื่อการสอน

ตอนที่ 1

สภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน [ ] หน้าข้อความที่เกี่ยวกับตัวท่านตามความเป็นจริง

1. เพศ

[ ] ชาย

[ ] หญิง

2. อายุ

[ ] น้อยกว่า 30 ปี

[ ] 31 - 40 ปี

[ ] 41 - 50 ปี

[ ] 51 ปีขึ้นไป

3. วุฒิทางการศึกษา (โปรดตอบวุฒิสูงสุดที่ท่านได้รับ)

[ ] ต่ำกว่าปริญญาตรี

[ ] ปริญญาตรี

[ ] ปริญญาโท

[ ] สูงกว่าปริญญาโท

4. อายุราชการ [ ] 1 - 5 ปี

[ ] 6 - 10 ปี

[ ] 11 - 15 ปี

[ ] 16 ปีขึ้นไป

5. ตำแหน่งงาน ☐ ครูวิชาการประจำกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์
☐ ครูวิชาการประจำกลุ่มทักษะภาษาไทย
☐ ครูวิชาการประจำกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
☐ ครูวิชาการประจำกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย
☐ ครูวิชาการประจำกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ
☐ ครูวิชาการประจำกลุ่มประสบการณ์พิเศษ

6. จำนวนเวลาที่ท่านทำการสอนต่อสัปดาห์
☐ น้อยกว่า 8 ชั่วโมง
☐ 9 - 15 ชั่วโมง
☐ 16 - 22 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 22 ชั่วโมง

7. ความรู้และประสบการณ์ทางด้านสื่อการสอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ เรียนจบทางสาขานี้โดยตรง
☐ เคยเรียนมาบางวิชาในสถาบันการศึกษา
☐ เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน
☐ เคยศึกษาค้นคว้าจากตำรา หนังสือและเอกสารต่าง ๆ
☐ ฝึกการใช้สื่อการสอนด้วยตนเอง
☐ เคยเห็นการใช้สื่อการสอนของผู้อื่น
☐ ไม่มีความรู้เกี่ยวกับสื่อการสอนเลย

8. ความคิดเห็นของท่านต่อสื่อการสอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เป็นสิ่งจำเป็นเพราะช่วยให้การสอนได้ผลดี
  - ☐ ทำให้นักเรียนเข้าใจสิ่งที่เรียนได้เป็นอย่างดี
  - ☐ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการเรียน
พอสมควร
  - ☐ มีประโยชน์ แต่ไม่ค่อยได้ใช้เพราะขาดสิ่งเอื้อ
อำนวย
  - ☐ เสียเวลาในการจัดเตรียมอุปกรณ์
  - ☐ การมาใช้สื่อการสอนให้ผลดีกว่า
  - ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____
-

ตอนที่ 2

สถานภาพการใช้สื่อการสอน

1. ท่านใช้สื่อการสอนประกอบการสอนมากน้อยเพียงใด

- ☐ ใช้บ่อยครั้ง
- ☐ ใช้ทุกบทเรียน
- ☐ ใช้เป็นบางครั้ง
- ☐ ไม่ใช้เลย

2. สื่อการสอนที่ท่านเคยใช้ ได้มาจากไหน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ พลิตขึ้นด้วยตนเอง
- ☐ ใช้เงินส่วนตัวซื้อ
- ☐ โรงเรียนจัดหาให้
- ☐ ช่วยกันผลิตร่วมกับนักเรียน
- ☐ ให้นักเรียนช่วยกันหามา
- ☐ ขอยืมจากเพื่อนครูในโรงเรียน
- ☐ ขอยืมจากศูนย์วิชาการกลุ่ม
- ☐ ได้มาจากหน่วยงานอื่น ๆ

3. การใช้สื่อการสอนจะทำการสอน

- ☐ ดำเนินการด้วยตนเอง
- ☐ เพื่อนครูช่วยดำเนินการ
- ☐ นักเรียนช่วยดำเนินการ
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

4. ท่านใช้สื่อการสอนต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

กรณียัดเครื่องหมาย / ลงในช่องตารางขวามือให้ตรงกับความเป็นจริง

สื่อการสอน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ประเภทสิ่งพิมพ์</u> 1. หนังสือแบบเรียน 2. หนังสืออ้างอิง 3. หนังสือพิมพ์ 4. วารสาร					
<u>ประเภทวัสดุฉายเส้น</u> 5. กระดานดำ 6. กราฟ 7. การ์ตูน 8. ป้ายนิเทศ 9. ป้ายผ้าสำลี 10. ฟิล์มใส 11. แผนที่และลูกโลก 12. แผนภูมิ 13. แผนภาพ					
<u>ประเภทวัสดุมีทรง</u> 14. ของจริง					

สื่อการสอน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
15. ของจำลอง					
16. ของตัวอย่าง					
17. ของล้อแบบ					
18. ไดออรามา					
<u>ประเภทวัสดุ</u>					
19. เทปเสียง					
20. แผ่นเสียง					
21. วิดีโอ					
22. ระบายขยายเสียง					
<u>ประเภทภาพนิ่ง</u>					
23. ฟิล์มสตริป					
24. ภาพเขียน					
25. ภาพถ่าย					
26. ภาพโปร่งแสง					
27. ภาพนิ่ง					
28. ภาพสามมิติ					
29. รูปตัดมา					
30. รูปภาพ					
31. สมุดภาพ					
32. สไลด์					

สื่อการสอน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ประเภทกิจกรรมร่วม</u>					
33. กระดาษทราย					
34. การทดลอง					
35. การศึกษานอกสถานที่					
36. การสาธิต					
37. การแสดงบทบาท					
38. การเล่นเกมละคร					
39. งานที่เป็นโครงการ					
40. นิทรรศการ					
41. ป้ายนิเทศ					
<u>ประเภทภาพยนตร์และโทรทัศน์</u>					
42. ภาพยนตร์					
43. โทรทัศน์					

ตอนที่ 3

ปัญหาและความต้องการในการใช้สื่อการสอน

1. ปัญหาในการใช้สื่อการสอน

กรุณาชี้เครื่องหมาย / ลงในช่องตารางขวามือตามความมากน้อยของปัญหาดัง ๗
ในการใช้สื่อการสอนที่ท่านมี ดังรายการต่อไปนี้

ปัญหา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ก. การเตรียมและจัดหา</u> 1. ไม่ทราบแหล่งบริการสื่อการสอน ภายนอกโรงเรียน 2. ไม่มีเวลาในการเตรียมใช้สื่อ การสอน 3. ไม่มีความรู้ในการผลิตสื่อการ สอน 4. ขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อ การสอนตามต้องการ 5. ไม่ทราบแหล่งวัสดุท้องถิ่นที่จะใช้ ในการผลิต 6. ไม่มีพาหนะในการเดินทางเพื่อ ติดต่อขอยืมสื่อจากหน่วยงานอื่น					

ปัญหา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ข. การเลือกและการใช้</u> 1. ไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าจะเลือกสื่อการสอนชนิดใดจึงจะเหมาะสมกับวิชาที่สอน 2. ขาดทักษะและประสบการณ์ในการใช้สื่อการสอน 3. ใช้สื่อการสอนแล้วไม่ได้ผล ผู้สอนด้วยปากเปล่าไม่ได้ 4. ใช้สื่อการสอนหรือเครื่องมือไม่เป็น เกรงว่าจะชำรุดเสียหาย 5. เกรงว่าถ้าใช้สื่อการสอนแล้วจะสอนไม่ทันหลักสูตร					
<u>ค. คุณภาพ ปริมาณของสื่อการสอนที่มีอยู่</u> 1. โรงเรียนมีสื่อการสอนน้อยไม่เพียงพอต่อการใช้ 2. หาสื่อการสอนที่ตรงจุดมุ่งหมายได้ยาก 3. ห้องเรียนไม่เหมาะสมกับการใช้สื่อการสอนประเภทเครื่องฉาย เช่น ไม่สามารถควบคุมแสงได้ อากาศถ่ายเทไม่สะดวก					

ปัญหา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. สื่อการสอนอยู่ในสภาพชำรุด ไม่ทันสมัย 5. ไม่แน่ใจในคุณภาพของสื่อที่ผลิต ขึ้นมา ง. <u>การจัดเก็บและการบำรุงรักษา</u> 1. การจัดเก็บสื่อการสอนไม่เป็น ระบบ ทำให้ยากต่อการเข้าถึงและ การทำความเข้าใจ 2. ขาดเจ้าหน้าที่ในการจัดเก็บและ บำรุงรักษาสื่อการสอน จ. <u>การบริการ</u> 1. ไม่ทราบว่าสื่อการสอนอะไร สำหรับบริการบ้าง 2. ขาดนักเทคโนโลยีทางการศึกษา ในการแนะนำการใช้สื่อการสอน 3. ไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อ ขอใช้สื่อการสอนจากหน่วย บริการในโรงเรียน					

ปัญหา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. ไม่มีโอกาสได้เสนอความคิดเห็น ในการเลือก การยืม จัดซื้อ ประเมินค่า และเก็บรักษา สื่อการสอน					
<u>ปัญหาอื่น ๆ (โปรดระบุ)</u> _____ _____ _____					

2. ความต้องการในการใช้สื่อการสอน

สื่อการสอน	ปริมาณความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. <u>สื่อประเภทวัสดุ</u> (Software) 1. กราฟ 2. การ์ตูน 3. ป้ายนิเทศ					

สื่อการสอน	ปริมาณความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. บ้ายผ้าสำลี					
5. วัสดุเตอร์					
6. แผนที่					
7. ลูกโลก					
8. แผนที่ภูมิ					
9. แผนภาพ					
10. ของจริง					
11. ของจำลอง					
12. ของตัวอย่าง					
13. ของล้อแบบ					
14. ไดออรามา					
15. ฟิล์มสตริป					
16. รูปภาพ					
17. สมุดภาพ					
18. ภาพโปร่งแสง					
19. สไลด์					
20. เทปเสียง					
21. แผ่นเสียง					

สื่อการสอน	ปริมาณความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2. <u>สื่อประเภทอุปกรณ์ (Hardware)</u> 1. เครื่องฉายสไลด์ 2. เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ 3. เครื่องขยายเสียง 4. เครื่องบันทึกเสียง 5. เครื่องรับวิทยุ 6. เครื่องวีรเนียว 7. เครื่องพิมพ์ดีด 8. เครื่องโปรไซ 9. เครื่องเขียนแบบ 10. เครื่องมือทำซิลค์สกรีน 11. เครื่องรับโทรทัศน์					
3. <u>สื่อประเภทเทคนิคและวิธีการ</u> (Techniques and Methods) 1. ชุดการสอน 2. ขบวนการกลุ่ม 3. การแสดงบทบาท 4. บทเรียนสำเร็จรูป 5. การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้					

3. ท่านมีแนวความคิดในการพัฒนาการใช้สื่อการสอนในโรงเรียนของท่านอย่างไร

- ☐ ควรมีผู้ช่วยในการใช้สื่อการสอนตามความเหมาะสม
- ☐ ควรมีการอบรมเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอน
- ☐ ควรมีหน่วยบริการและให้ความสะดวกในการใช้สื่อการสอน
- ☐ ควรมีสถานที่ใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม
- ☐ โรงเรียนควรมีสื่อการสอนที่จำเป็น เช่น เครื่องฉาย เครื่องเสียง ฯลฯ
- ☐ ต้องการผู้มีความรู้ความสามารถในด้านสื่อการสอน คอยให้คำแนะนำการใช้สื่อการสอนที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพในการสอน
- ☐ ผู้บริหารควรสนับสนุนและส่งเสริมการใช้สื่อการสอน
- ☐ ควรจัดทำวารสารหรือสิ่งพิมพ์ที่ให้ความรู้ด้านข่าวสารการใช้อุปกรณ์ และแนะนำสื่อหรือเทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่ครูอยู่เสมอ
- ☐ ควรจะมีฝ่ายซ่อมบำรุงสื่อการสอน
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวคันสนีย์ สุริยวงษ์
เกิดวันที่ 8 พฤษภาคม พุทธศักราช 2510
สถานที่อยู่ปัจจุบัน 164 / 1 ถนนราชดำเนิน ตำบลพระปฐมเจดีย์
อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2527 ม.6 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2531 ศษ.บ. มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
จังหวัดนครปฐม
(วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา โทการบริหาร
การศึกษา)
พ.ศ. 2534 กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
(วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา)

การศึกษาการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร

บทคัดย่อ
ของ
ต้นสนีย์ สุริยวงษ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา

เมษายน 2534

การศึกษาครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาการใช้สื่อการสอนของครู
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ทางด้านสถานภาพ
ความต้องการและปัญหา

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าในการศึกษาครั้งนี้คือ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร จำนวน 300 คน ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถามคืน 264 คน
ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ด้านความคิดเห็นของครูต่อสื่อการสอน ครูเห็นว่า สื่อการสอนเป็นสิ่งจำเป็น
เพราะช่วยการสอนให้ได้ผลดี

2. ด้านสถานภาพในการใช้สื่อการสอน ครูส่วนใหญ่ใช้สื่อการสอนเป็นครั้งคราว
สื่อการสอนที่ใช้ เป็นสื่อการสอนที่โรงเรียนจัดหาให้และครูผลิตด้วยตนเอง สื่อการสอนที่ใช้
มากที่สุด ตามลำดับ ได้แก่ แบบเรียน กระดานดำ ของจริง เทปเสียงและรูปภาพ

3. ด้านปัญหาในการใช้สื่อการสอน ที่เป็นปัญหามากที่สุด ตามลำดับ ได้แก่
การขาดงบประมาณการจัดซื้อสื่อการสอนตามต้องการ ครูขาดทักษะและประสบการณ์ใน
การใช้สื่อการสอน ขาดเจ้าหน้าที่ในการจัดเก็บและบำรุงรักษาสื่อการสอน ขาดนักเทคนิค
ทางการศึกษา

4. ด้านความต้องการในการใช้สื่อการสอน ความต้องการของครูในการใช้
สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์และประเภทเทคนิคและวิธีการอยู่ในระดับมาก สื่อการสอนประเภท
อุปกรณ์ที่ครูต้องการมากที่สุด ได้แก่ เครื่องวีเนียว และประเภทเทคนิคและวิธีการ ได้แก่
ชุดการสอน

5. ด้านแนวคิดในการพัฒนาการใช้สื่อการสอน ครูให้แนวคิด ว่า ควรมีการอบรม
เกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอน โรงเรียนควรมีสื่อการสอนที่จำเป็น เช่น เครื่องฉาย
เครื่องเสียง ฯลฯ ควรจัดให้มีวารสารที่ให้ความรู้ด้านข่าวสารการใช้สื่อ

A STUDY OF INSTRUCTIONAL MEDIA UTILIZATION OF
THE ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS UNDER THE OFFICE OF
PHICHIT PROVINCIAL ELEMENTARY EDUCATION

AN ABSTRACT

BY

SANSANEE SURİYAWONG

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Technology
at Srinakharinwirot University

April 1991

The purpose of this study was to investigate the status needs and problems in the instructional media utilization of the elementary school teachers under the Office of Phichit Provincial Elementary Education.

The sample were 300 teachers of which 264 teachers had returned the questionnaires.

The findings were as follows :

1. For the opinion on instructional media, the teachers saw the essential role of instructional media in the improvement of the instruction.

2. For the status of instructional media utilization, most of the teachers occasionally used the instructional media which supplied by schools and self - prepared. The instructional media which mostly used respectively were : textbooks, chalkboards, real meaterials, tape cassettes and pictures.

3. For the problems of the instructional media utilization, they were the lack of : budget for needed instructional media, skill in media utilization, the technicians for maintainance and media professionals.

4. For the media needs, teachers highly needed hardware, technicques and method respectively. The most needed instructional media were mimeograph machines and instructional packages.

5. For the improvement of the instructional media utilization, the teachers suggested more Inservice Training in production and

utilization of instructional media should be provided. Audio visual equipment and professional media journals should be provided.